

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve vybrané společnosti

Hana Otradovcová

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana Otradovcová**
Osobní číslo: **L16119**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve vybrané společnosti**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte literární rešerši týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
2. Představte zkoumanou společnost a analyzujte současný stav BOZP.
3. Na základě výsledků analýzy zhodnoťte situaci a zformulujte návrhy na zlepšení.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

[1] ŠENK, Zdeněk. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve státní správě a samosprávě: právní předpisy BOZP s odborným komentářem, vzorové dokumenty a formuláře, judikáty k problémovým oblastem BOZP, poznámky a doporučení autora*. Olomouc: ANAG, 2015. 214 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-953-3.

[2] NEUGEBAUER, Tomáš. *Školení bezpečnosti práce, požární ochrany a motivační školení k prevenci rizik*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 150 s. ISBN 978-80-7552-957-2.

[3] NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 377 s. ISBN 978-80-7552-106-4.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eva Hoke, Ph.D.
Ústav krizového řízení
Datum zadání bakalářské práce: 30. listopadu 2018
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2019

V Uherském Hradišti dne 30. listopadu 2018

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 15. 5. 2019

Jméno a příjmení studenta: Hana Otradovcová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na bezpečnost a ochranu zdraví při práci ve vybrané společnosti. Práce je rozdělena do dvou částí.

První část práce je teoretická, kde je zmapován historický a současný pohled na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, jsou zde vymezeny základní pojmy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, legislativa, povinnosti zaměstnavatelů i zaměstnanců a současné trendy v dané oblasti. Závěrečná část je věnována oblasti managementu rizik.

Druhá část – praktická - obsahuje charakteristiku vybrané společnosti a analýzu BOZP v této společnosti. V závěru jsou pak shrnuty zjištěné skutečnosti, zhodnocena rizika a nedostatky a navržena zlepšení.

Klíčová slova: Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, zaměstnanec, zaměstnavatel, analýza rizik, riziko

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with occupational safety and health in a specific company. The thesis is divided into two parts.

The first part of the thesis is theoretical and it describes historical and present view of occupational safety and health. It defines the basic concepts concerning occupational safety and health, legislation, duties of employers and employees and current trends in the specific area. Final part is devoted to risk management.

Second part of the thesis – practical part - reveals the characteristics of a specific company and the OSH analysis in this company. In the conclusion section the facts are summarized including evaluated risks and failures of the company and proposed improvements.

Keywords: Occupational safety and health, employee, employer, risk analysis, risk

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi poskytli pomoc při vypracování mé bakalářské práce. Zvláště pak děkuji paní Ing. Evě Hoke, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a podporu, která mi byla poskytnuta.

Také děkuji panu Ing. Radku Čablovi za poskytnutí důležitých materiálů, konzultací a umožnění přístupu do provozu společnosti.

Velké dík patří především rodině, bez jejíž pomoci a tolerance by mé studium nebylo možné.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI	11
1.1 HISTORIE BOZP	11
1.2 SOUČASNÉ POJETÍ BOZP.....	13
1.3 DEFINOVÁNÍ A TERMINOLOGIE PRO OBLAST BOZP.....	15
1.3.1 Definice BOZP	15
1.3.2 Vymezení základních pojmů v BOZP.....	15
2 LEGISLATIVA V OBLASTI BOZP	17
2.1 BOZP V MEZINÁRODNÍ SOUVISLOSTI	17
2.2 BOZP V NÁVAZNOSTI NA EU.....	17
2.3 BOZP V LEGISLATIVĚ ČR	18
2.3.1 Právní předpisy.....	18
2.3.2 Ostatní předpisy	20
3 PRÁVA A POVINNOSTI SUBJEKTŮ V BOZP	22
3.1 PRÁVA A POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE	22
3.2 PRÁVA A POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE	23
3.3 KONTROLNÍ ORGÁNY V OBLASTI BOZP	24
3.4 ODBORY	26
4 MANAGEMENT RIZIK	27
4.1 KATEGORIZACE PRACÍ.....	28
4.2 ANALÝZA RIZIK.....	28
4.2.1 Definice pracovního prostředí a pracovních činností.....	29
4.2.2 Vyhledání (identifikace nebezpečí).....	29
4.2.3 Stanovení míry rizika	31
4.2.4 Vyhodnocení rizik.....	31
4.2.5 Odstranění (omezení) rizik.....	33
4.2.6 Kontrola účinnosti přijatých opatření a opětovné hodnocení rizik	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
5 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODIKY	35
5.1.1 Cíl práce	35
5.1.2 Použité metodiky.....	35
6 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI	36
6.1 HISTORIE	36
6.2 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SPOLEČNOSTI.....	37
6.3 ROZSAH ČINNOSTÍ	38
6.4 STRUČNÝ POPIS VÝROBNÍHO PROCESU	38
6.5 PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY VE SPOLEČNOSTI.....	40
6.6 PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ	41
7 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BOZP VE SPOLEČNOSTI SCHÄTZLE SHOES CZ, S.R.O.	43

7.1	DOKUMENTY K BOZP.....	43
7.2	ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ	44
7.2.1	Vstupní školení BOZP	44
7.2.2	Pravidelné školení BOZP	44
7.2.3	Školení řidičů	45
7.2.4	Školení požární ochrany.....	45
7.2.5	Školení ostatní.....	45
7.3	KATEGORIZACE PRACÍ.....	45
7.4	POSKYTOVÁNÍ OOPP	48
7.5	PRACOVNĚ LÉKAŘSKÉ SLUŽBY	49
7.5.1	Pracovně lékařské prohlídky	49
7.5.2	Poskytování první pomoci.....	50
7.6	PRACOVNÍ ÚRAZY A NEMOCI Z POVOLÁNÍ	50
7.6.1	Povinnosti zaměstnance	50
7.6.2	Povinnosti zaměstnavatele	50
7.6.3	Četnost pracovních úrazů a nemocí z povolání.....	51
7.7	BEZPEČNOST STROJŮ A ZAŘÍZENÍ	52
7.8	IDENTIFIKACE RIZIK	53
7.8.1	CLA (Check list analysis)	53
7.8.2	Dotazník	56
7.9	POSOUZENÍ RIZIK PŘI PRÁCI NA STROJÍCH	68
7.10	ZHODNOCENÍ SITUACE BOZP U SPOLEČNOSTI SCHÄTZLE SHOES CZ, S.R.O.	73
	ZÁVĚR	75
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	76
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	78
	SEZNAM OBRÁZKŮ	79
	SEZNAM TABULEK.....	80
	SEZNAM GRAFŮ	81
	SEZNAM PŘÍLOH.....	83

ÚVOD

Téměř každý člověk se ve svém životě pravděpodobně setká s problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen BOZP). Ať už bude muset jako zaměstnanec dodržovat určitá pravidla na svém pracovišti nebo bude z pozice zaměstnavatele regulovat a dohlížet na bezpečnost a ochranu svých zaměstnanců. S rozvíjející se technikou a obecným pokrokem doby se neustále kritéria pro dodržování BOZP při práci rozšiřují a samozřejmě také zpřísňují.

Nedá mi, abych si na tomto místě neposteskla nad mým neuskutečněným původním záměrem, kdy jsem se chtěla věnovat analýze BOZP ve svém zaměstnání a problematiku zaměřit na bezpečnost a ochranu zdraví při práci úředníků ve veřejné budově. Tento záměr však nemohl být realizován.

Svou práci jsem byla nucena zaměřit na BOZP ve výrobní společnosti, tedy v prostředí mně ne tak dobře známém. S odstupem času mohu říct, že jsem nesmírně vděčná za všechno poznání, zkušenosti a v neposlední řadě i zážitky, které jsem při zpracování mé bakalářské práce měla možnost získat, a které mne nesmírně obohatily a naplnily pocitem smysluplnosti.

Měla jsem možnost přímého kontaktu s lidmi, kteří se přímo podílí na řízení celého chodu firmy a problematiku BOZP drží ve svých rukou, byť je jejich moc vázaná legislativou. Byl mi umožněn přístup k množství interních dokumentů firmy a především přístup přímo do výroby a kontakt se zaměstnanci, kteří vystupují v oblasti BOZP na straně opačné.

Bakalářská práce se dělí na dvě části. Nejdříve se v teoretické části zabývá historií a současnými trendy v BOZP, jsou zde vymezeny základní pojmy, legislativa a shrnuta teorie analýzy rizik. V praktické části je nejprve představena vybraná společnost a následně je BOZP analyzována formou pozorování a popisu. Formou Check listu, dotazníkového šetření a maticí rizik je provedena analýza BOZP ve společnosti a následně je provedeno zhodnocení a navržena doporučení pro zlepšení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci nabývá stále většího významu. Prosazování systematického přístupu k plnění povinností v oblasti ochrany životního prostředí a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se stává součástí státní politiky. Základním způsobem, jak úspěšně předejít pracovním rizikům, je implementace řešení pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci prostřednictvím účinných, soudržných a ucelených právních předpisů. [2]

Zaměstnavatelé si stále více uvědomují, že bezpečné a zdravé neohrožující pracovní podmínky a pracovní prostředí jsou jedním z předpokladů úspěšného podnikání a také spokojenosti zaměstnanců, která ovlivňuje kvalitu výkonu jejich práce. [2]

1.1 Historie BOZP

Výkon práce byl vždy spojen s určitou mírou pravděpodobnosti výskytu úrazu nebo jiného poškození zdraví. Snahy toto nebezpečí omezit jsou zaznamenány již v dokumentech z 18. století př. n. l. Určité prvky byly zaznamenány v tzv. babylonském zákoníku, který vydal babylonský král a panovník Chammurapi v roce 1686 př. n. l. [1][16]

Také ve starověkém Egyptě se objevily stopy po snaze snížit možnost vzniku poškození zdraví při výkonu práce pro dělníky na stavbách pyramid. V důsledku výkonu práce měli dělníci zdravotní poškození zad, a proto jim byla poskytována zdravotní péče. Obdobně byla zdravotní péče včetně zajištění masérů a vydatná a pro „práci“ specializovaná strava poskytována gladiátorům i ve starověkém Římě. [1]

První známky pravidel, která se více přibližují zajištění BOZP, se objevují ve středověku a to u jednotlivých cechovních organizací jako součást interních pravidel existence - zabezpečení starých a zmrzačených řemeslníků, sirotků a vdov, vymezení pracovní doby, stravování, délka pracovní doby. [1]

Zákonodárství přišlo až s průmyslovou revolucí s výjimkou oblasti hornictví, ke kterému již v letech 1300 až 1305 vydal král Václav II. Zákoník „Ius Regale Montanorum“ (Právo horního regálu). Zřejmě se může označit za nejstarší právo ve světě se sociálními a pracovními předpisy. [16]

Velmi pokrokové v těchto otázkách bylo Rakouské císařství. Již v roce 1776 vydalo zákon na ochranu dětí v továrnách. [16]

V roce 1785 fyzik Charles Augustin Coulomb určuje maximální možnou pracovní dobu na osm hodin denně a zjišťuje, že průměrný člověk může unést 62,7 kg do vzdálenosti 17 km. Je první, kdo spočítal pracovní výkon podle množství spotřebovaného kyslíku. V roce 1786 byl vydán dvorský dekret, v kterém byly stanoveny základní požadavky hygieny pro práci dětí. V roce 1811 byl vydán Všeobecný občanský zákoník obsahující povinnost zaměstnavatele na ochranu života a zdraví zaměstnance, ale také povinnosti zaměstnavatele při pracovní neschopnosti. Tento zákoník je první obecnější úpravou moderních pracovních vztahů. V roce 1859 byl vydán Živnostenský řád (Císařský patent 227/ 1859 ř. z.). Řád byl mnohokrát novelizován a byl zrušen až zákoníkem práce č. 65/1965 Sb. [1]

Dozor nad dodržováním bezpečnosti práce má dosti hlubokou tradici. Tovární inspekce v určité formě existovala již v letech 1790 až 1825. Následně byla obnovena v červnu 1883 zákonem č. 117 Říšského zákoníku zřízením živnostenská inspekce. Živnostenští inspektoři, kteří svým postavením byli státními úředníky a kontrolovali živnostenské podniky, měli zejména dozírat na dodržování živnostenských předpisů v oblasti péče o zdraví dělníků, pracovní doby a mezd. [1]

Nově vytvořené Československo roku 1918 převzalo živnostenské zákony Rakouska-Uherska. Krátce po vzniku republiky je vydán zákon č. 91/1918 Sb., o osmihodinové pracovní době. Československo se tak stalo první zemí, ve které byla zavedena osmihodinová pracovní doba. Též byla řešena práce mladistvých a byl stanoven zákaz zaměstnávání dětí, které neukončily povinnou školní docházku a nedosáhly věku 14 let. Inspekce byla podřízena Ministerstvu sociální péče. [1][16]

Pohled na bezpečnost práce celkově se mění po 2. světové válce, kdy došlo k rychlému průmyslovému a technickému rozvoji. Současně se vyvíjel značný tlak na efektivitu práce a výroby a s tím byla spojena právě i bezpečnost práce. [1]

Důležitými mezníky byly roky 1961, kdy byl vydán Zákon o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci č. 65/1961 Sb., a rok 1965, kdy došlo k vydání Zákoníku práce č. 65/1965 sb. [1]

Směrnice Rady č. 89/391/EHS o zavedení opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci byla přijata v roce 1989. Tato směrnice se stala podkladem pro vytvoření nového rámce zajištění BOZP ve státech Evropského společenství (předchůdce Evropské unie). [1]

Jako součást příprav na vstup České republiky do Evropské unie musely být též sjednoceny požadavky našich právních předpisů řešící BOZP s požadavky Evropské unie. V roce 2001 došlo tedy k novelizaci platného zákoníku práce č. 65/1965 Sb. [1]

1.2 Současné pojetí BOZP

Novelizací zákoníku práce č. 65/1965 Sb. v roce 2001 byl dosavadní technický přístup k BOZP nahrazen systémovým. Znamenalo to nárůst administrativy, ale především nárůst odpovědnosti určitých zaměstnanců. Velký důraz je kladen zvláště na vyhledání a vyhodnocení rizik, ale také na začlenění zaměstnanců do řešení otázek BOZP prostřednictvím svých zástupců či odborových organizací. [1]

BOZP již není tvořena jen dvěma zásadními částmi – bezpečnost práce (technická bezpečnost, prevence velkých průmyslových havárií atd.) a ochranou zdraví při práci (hygiena práce, pracovní prostředí, ergonomie atd.), ale zahrnuje i další oblasti (např. vztahy na pracovišti, estetická úprava pracovišť, vliv výkonu práce na soukromý život zaměstnanců), jež společně vytvářejí tzv. sociální ochranu. [4]

BOZP nemá pouze preventivní charakter, ale i represivní (zajištění bezpečného a následky minimalizujícího postupu při vzniku nežádoucích událostí). [4]

Bezpečnost a ochranu zdraví při práci není možné chápat jako prostředek ochrany zdraví při výkonu práce, ale jako systém chránící před negativními důsledky života v pracovním procesu. [4]

Na zaměstnavatele jsou v současném pojetí BOZP kladeny povinnosti ze tří stran – zajištění právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP, vyhledání a vyhodnocení rizik při práci a kategorizace práce – viz tabulka. [1]

Tabulka 1 Požadavky na zajištění BOZP [1]

Požadavky na zajištění BOZP		
Právní a ostatní předpisy k zajištění BOZP (70 - 80 %)	Vyhledání a vyhodnocení rizik při práci	Kategorizace prací

Nejsou již řešena pouze záporná hlediska výrobních procesů, ale i předcházení těmto aspektům tzn. prevence. BOZP není zaměřena pouze na stroje, zařízení a pracovní prostředí, ale i na kulturu práce a především na lidský faktor. Mimo technika BOZP se součástí řešení problematiky stávají osoby odborně způsobilé k zajišťování úloh v prevenci rizik, vedení firmy, společnosti či instituce a také zaměstnanci. [1]

Současné pojetí BOZP není pouhým teoretizováním. U odpovědného zaměstnavatele vytvoření funkčního systému a jeho úspěšná implementace do praxe dokáže zajistit daleko víc než centrální direktivní systém. Cílem BOZP není pouze ochrana zaměstnanců před vznikem pracovních úrazů případně nemoci z povolání, ale vytvoření fungujícího systému chránícího před negativními následky života v pracovním procesu nejen zaměstnance, ale také zaměstnavatele (ochrana před poklesem produktivity práce, proplácením náhrad mzdy apod.). [1]

Zaměstnanec vyhodnocuje riziko pracovat u zaměstnavatele nejen podle výše mzdy, ale dle dalších aspektů jako např. pracovní doba, podmínky při plnění pracovních úkolů, pracovní prostředí včetně zajištění zdraví neohrožující a bezpečné práce. [4]

Odborně způsobilá osoba, kterou má zaměstnavatel pro sebe zajištěnou v zaměstnaneckém nebo obchodním vztahu, musí též posoudit, zda je za zaměstnavatelem stanovených bezpečnostních předpokladů ochotna hájit zájmy zaměstnavatele, tzn. prosazovat zaměstnavatelem stanovenou úroveň zajištění BOZP. Současně by měla průběžně vyhodnocovat, zda úroveň zajištění BOZP u zaměstnavatele ještě odpovídá požadavkům. Úroveň zajištění BOZP je do jisté míry jeho vizitkou. [1]

Současné pojetí BOZP má také své nedostatky. Základem současné koncepce je management rizik (vyhledání a vyhodnocení rizik a vymezení opatření k jejich odstranění a eliminaci jejich působení). Metodika jeho uplatnění v praxi však není jednotná ani v České republice ani na evropské úrovni. Pro malé firmy je tento systém příliš složitý a odborný až samoúčelný. [1]

Současné pojetí BOZP není pouze o plnění zákonných požadavků, ale o analýze a hodnocení konkrétních podmínek výkonu práce na pracovištích zaměstnavatele a na základě toho zaměstnavatelem stanovených požadavků na zajištění BOZP. Zajištění BOZP není pouze záležitostí technickou, ale manažerskou. [1]

1.3 Definování a terminologie pro oblast BOZP

Bezpečnost a ochrana zdraví je tématikou, která má mnohaletou tradici, přesto terminologie v této oblasti není sjednocena. Částečně se s vymezením pojmů setkáváme v normativním doporučení OHSAS 18 001, některé byly vytvořeny Výzkumným ústavem bezpečnosti práce či jsou vysvětleny v odborné literatuře. [1]

1.3.1 Definice BOZP

BOZP je soubor opatření (technických, výchovných, organizačních), která vytváří podmínky k tomu, aby se maximálně snížila pravděpodobnost ohrožení nebo poškození lidského zdraví. [1]

Jedná se o mezivědní obor, ve kterém jsou hledány a uplatňovány různé metody a prostředky s cílem zajistit, aby osoba v pracovním procesu nebyla ohrožována fyzicky ani mentálně. [1]

1.3.2 Vymezení základních pojmů v BOZP

Bezpečnost – stav, kdy neexistuje nepřijatelné riziko nebo poškození zdraví. [3]

Bezpečnost technických zařízení (dále jen BTZ) - stav technických zařízení, kdy je zajištěna vysoká míra jistoty, že při dodržení požadavků na jejich funkčnost a obsluhu, kdy současně nepůsobí nepředpokládané vnější rušivé vlivy, nedojde k závadě zařízení, respektive ke vzniku stavu, kdy by mohly být ohroženy osoby nebo majetkové hodnoty. [1]

Ergonomie - mezioborová disciplína, jejímž cílem je dosáhnout přizpůsobení pracovních podmínek co nejlepším výkonnostním schopnostem člověka. Předmětem této mezioborové disciplíny je studium vztahů mezi pracovním prostředím, pracovním prostředkem a člověkem a aplikace poznatků tohoto studia uplatněním limitů výkonnosti člověka při projektování, konstruování technických zařízení a strojů, při racionalizačních i inovačních záměrech, při plánu technického rozvoje. [1]

Expozice – vystavení organismu působení faktorů prostředí (hluku, prachu, vibracím, záření) nebo účinkům látky. Sleduje se objektivně vyšetřená hodnota zátěže faktory pracovního prostředí a doba, po kterou je člověk v práci této zátěži vystaven. [1]

Míra rizika – matematicky či slovně vyjádřená kombinace četnosti a pravděpodobnosti výskytu nebezpečné události a jejího následku. [4]

Nebezpečí – situace, zdroj nebo činnost s možností způsobit vznik poranění člověka nebo poškození zdraví nebo vzájemnou kombinaci. [4]

Nehoda – nežádoucí událost, která může vést ke smrti, poškození zdraví, škodě nebo ztrátám. [3]

Nemoc z povolání - změna zdravotního stavu, která vznikla při výkonu práce nepříznivým působením okolností, které jako nemoc z povolání byly označeny v lékařském posudku. Nemoci z povolání jsou uvedeny v nařízení vlády č. 290/1995 Sb. [1][3]

Nežádoucí událost - jakákoliv situace, jejímž následkem došlo k nehodě, nebo může k nehodě vést. [3]

Ohrožení – stav, kdy je určitá osoba nebo objekt vystaven nebezpečí. [3]

Osobní ochranné pracovní prostředky (dále jen OOPP) – prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat zdraví zaměstnanců, nesmí zaměstnancům bránit při výkonu práce a musí splňovat vymezené požadavky. [3]

Pracoviště – jakékoliv místo v prostorách, kde se pracuje a zaměstnanci mají k němu během práce přístup, včetně přístupových a únikových cest. [4]

Pracovní úraz – stav, kdy dojde k poškození zdraví zaměstnance nebo jeho smrti při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s tím. Úraz, který se zaměstnanci přihodí cestou do zaměstnání a zpět, není úrazem pracovním. [3]

Prevence – (v BOZP) opatření nebo činnosti, jak technická, tak organizační, jejichž úkolem je předejít nežádoucí situaci, popř. vytvořit předpoklady pro zajištění havarijní připravenosti. [3]

Riziko – kombinace pravděpodobnosti a četnosti výskytu nebezpečné události a jejího následku. [4]

2 LEGISLATIVA V OBLASTI BOZP

BOZP je ošetřena ve více než 80 právních předpisech a několika stech ostatních předpisech. Legislativa v oblasti BOZP vychází z ustanovení nejvyšší právní síly - Listiny základních práv a svobod z roku 1993. V článku 28 je vymezeno právo zaměstnanců na náležitou odměnu za práci a na dostatečné pracovní podmínky, v článku 29 je garantováno právo žen a mladistvých a osob zdravotně postižených na zvýšenou ochranu zdraví při práci a na zvláštní pracovní podmínky, v článku 31 je stanoveno, že každý má právo na ochranu zdraví a článek 32 zaručuje ženám v těhotenství zvláštní péči, ochranu v pracovních vztazích a odpovídající pracovní podmínky. [1]

2.1 BOZP v mezinárodní souvislosti

Zajištění BOZP je součástí řady mezinárodních dokumentů, kde je především deklarováno právo na bezpečnou a zdraví neohrožující práci. Je to například:

- Všeobecná deklarace lidských práv;
- Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech;
- Evropská sociální charta. [1]

Cíle státní politiky BOZP a pracovní normy jsou náplní mezinárodních dohod vydaných Mezinárodní organizací práce jako Úmluvy Mezinárodní organizace práce. Závazky plynoucí z jednotlivých Úmluv má Česká republika implementovány do svého právního řádu a je povinna je dodržovat. [1]

Mezinárodní organizace práce (MOP) je mezinárodní organizací Organizace spojených národů (OSN), která řeší záležitosti z oblasti trhu práce a sociálních věcí a formuluje mezinárodní pracovní standardy a řeší samozřejmě i otázky BOZP. [6]

2.2 BOZP v návaznosti na EU

První evropské směrnice o BOZP byly přijaty na základě obecných ustanovení o harmonizaci trhu. Důvodem bylo to, že až do poloviny 80. let minulého století Smlouva nestanovovala jasnou zákonodárnou pravomoc v oblasti BOZP. [1]

Dne 1. července 1987 vstoupil v platnost Jednotný evropský akt, čímž bylo do Smlouvy zavedeno nové právní ustanovení o sociální politice. Novým cílem se stalo dosažení zlepšení, především v pracovním prostředí, z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků. [1]

Evropskou unii zmocňuje k přijímání směrnic v oblasti BOZP článek 153 Smlouvy o fungování EU. [1]

Evropské směrnice stanoví minimální normy bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti. Směrnice EU se provádějí prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů členských států. Směrnice je pro členské státy EU závazná v celém rozsahu a jsou povinny ji ve stanovených lhůtách zapracovat do práva vnitrostátního. [1]

Směrnice 89/391, označovaná jako rámcová směrnice BOZP, se stala základním pilířem v oblasti zlepšování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. [5]

Členské státy mají možnost v zájmu ochrany pracovníků přijímat přísnější pravidla, avšak jejich právní předpisy musí splňovat minimální normy. V důsledku toho se vnitrostátní právní předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví v Evropě liší. [5]

Konsolidace a koordinace vnitrostátních strategií je jedním ze sedmi rozhodujících cílů obsažených ve strategickém rámci EU pro ochranu zdraví a bezpečnost při práci na období 2014 – 2020. V této souvislosti vyzvala Evropská komise členské státy, aby v těsné součinnosti s příslušnými zainteresovanými subjekty, včetně sociálních partnerů, přehodnotily své vnitrostátní strategie. [5]

2.3 BOZP v legislativě ČR

Za právní a ostatní předpisy k zajištění BOZP zákoník práce považuje předpisy na ochranu života a zdraví, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, hygienické a protiepidemické předpisy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, které upravují otázky týkající se ochrany života a zejména zdraví. [1]

Některé předpisy se zabývají zajištěním BOZP přímo, jiné se této oblasti dotýkají pouze některými paragrafy nebo články. Oblastí BOZP se však prolínají i jiné předpisy např. vyhláška o zdravotnické dokumentaci nebo zákon o ochraně osobních údajů. [1]

2.3.1 Právní předpisy

Mezi nejdůležitější právní předpisy k zajištění BOZP zastřešené Ústavou ČR patří:

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů;

- Zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů;
- a další.

Zde je uvedeno několik příkladů normativních aktů orgánů výkonné moci, mezi které patří např. nařízení vlády, vyhlášky:

Nařízení vlády:

- NV č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků;
- NV č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasilání záznamu o úrazu;
- NV č. 375/2017 Sb., o vzhledu, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů;
- NV č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí;
- NV č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí;
- a další.

Vyhlášky:

- Vyhláška č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 19/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb;

- Vyhláška č. 18/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 21/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená plynová zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů;
- Vyhláška č. 73/2010 Sb., o stanovení vyhrazených elektrických technických zařízení, jejich zařazení do tříd a skupin a o bližších podmínkách jejich bezpečnosti (vyhláška o vyhrazených elektrických technických zařízeních);
- Vyhláška č. 34/2016 Sb., o čištění, kontrole a revizi spalinové cesty;
- Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru;
- Vyhláška č. 87/2000 Sb., kterou se stanoví podmínky požární bezpečnosti při svařování a nahřívání živců v tavných nádobách;
- a další.

2.3.2 Ostatní předpisy

Mimo zákonem dané předpisy, které jsou zaměstnavatelé a zaměstnanci povinni dodržovat a jsou nutnou součástí ochrany života a zdraví ve společnosti, jsou v rámci BOZP vydávány také České technické normy (dále jen ČSN). Jednotlivé technické normy jsou od 1. ledna 2009 vydávány Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Technické normy nejsou samy o sobě právně závazné, jejich závaznost může být stanovena nebo vyplynout z jiného právního předpisu. [1]

Nejvýznamnější v dané oblasti je bezesporu norma ČSN OHSAS 18001:2008 Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (Occupational Health & Safety Assessment Series). Úkolem této normy je specifikovat požadavky v systému BOZP organizace. Jednotlivé prvky normy OHSAS 18001 jsou:

- Všeobecné požadavky;
- Politika BOZP;
- Plánování;
- Implementace, provoz;
- Kontrola;
- Přezkoumání systému managementu. [7]

Certifikaci dle této normy může obecně použít jakýkoliv podnikatelský subjekt bez ohledu na velikost, typ organizace či právní formu. Tato norma je také mezinárodně uznávána. Norma však neobsahuje návod, jak splnění daných požadavků dosáhnout. Tento návod můžeme částečně nalézt v doplňujícím dokumentu, kterým je norma ČSN OHSAS 18002. [7]

ČSN OHSAS 18002 - Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci – Směrnice pro implementaci OHSAS 18001. Účelem této normy je dopomoci k lepšímu porozumění normy OHSAS 18001. [8]

Mezi množstvím směrnic můžeme jmenovat ČSN ISO 23601:2011 Bezpečnostní identifikace – Únikové a evakuační plány, ČSN 33 1500:2009 Elektrotechnické předpisy. Revize elektrických zařízení, ČSN 73 0802:2009 Požární bezpečnost staveb – Nevýrobní podniky. [1]

Dalšími užívanými dokumenty v oblasti BOZP v České republice jsou mezinárodní metodické návody systémů řízení BOZP – ILO-OSH 2001. Jedná se o příručky:

- Systém řízení BOZP – poskytuje návod na zavedení systému řízení BOZP;
- Bezpečný podnik – příručka pro organizace. [9]

3 PRÁVA A POVINNOSTI SUBJEKTŮ V BOZP

Vzájemné vztahy mezi jednotlivými subjekty v oblasti BOZP upravuje legislativa.

3.1 Práva a povinnosti zaměstnance

Dle § 6 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce se za zaměstnance považuje fyzická osoba, která se zaváže k výkonu závislé práce v pracovněprávním vztahu. Jaká má zaměstnanec práva a povinnosti nalezneme dále v § 106 uvedeného zákona. Základem je právo zaměstnance na zajištění BOZP, právo na informace o rizicích jeho práce a také právo na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením. [10]

Jsou zde vymezena práva zaměstnance na:

- Odmítnutí výkonu práce při ohrožení jeho života nebo zdraví;
- Podílení se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí. [10]

Mezi povinnosti zde stanovené patří:

- Účast na školeních BOZP;
- Podrobení se preventivním prohlídkám;
- Dodržování stanovených pracovních postupů, používání pracovních prostředků, ochranných pracovních prostředků (OOPP), dopravních prostředků, ochranných zařízení k zajištění BOZP;
- Řídit se zásadami bezpečného chování a informacemi zaměstnavatele;
- Zákaz požívání alkoholických nápojů a návykových látek;
- Zákaz kouření na pracovištích a v prostorách, kde jsou negativním účinkům kouření vystaveni i nekuřáci;
- Oznamovat nedostatky a závady na pracovišti;
- Odstraňovat nedostatky zjištěné při kontrolách orgánů;
- Oznamovat bezodkladně pracovní úrazy;
- Podrobovat se zjištění, zda není pod vlivem alkoholu či návykových látek. [10]

3.2 Práva a povinnosti zaměstnavatele

Zaměstnavatel je v zákoníku práce § 7 definován jako osoba, pro niž se fyzická osoba zavázala k výkonu závislé práce v pracovněprávním vztahu. Jaká má zaměstnavatel práva a povinnosti s ohledem na BOZP jsou uvedeny v § 101 - § 105 tohoto zákona. [10]

Především se jedná o povinnost:

- Zabezpečit BOZP;
 - Hradit náklady spojené se zajišťováním BOZP;
 - Vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky přiměřenou organizací;
 - Přijímat opatření k odstraňování a prevenci rizik;
 - Vyhledávat nebezpečné faktory a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, pátrat po příčinách a zdrojích, dělat opatření k jejich odstranění;
 - Pravidelně kontrolovat úroveň BOZP;
 - Přijímat opatření při mimořádných událostech;
 - Nedopustit, aby zaměstnanec vykonával práce zakázané;
 - Provádět kategorizaci prací;
 - Poskytovat OOPP;
 - Vyhotovovat záznamy o úrazech a hlásit pracovní úrazy stanoveným orgánům a institucím;
 - Vést evidenci zaměstnanců, kterým vznikla na pracovišti nemoc z povolání a další.
- [10]

Dle § 9 zákona 309/2006 Sb. o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, je zaměstnavatel povinný zajišťovat a provádět úkoly v oblasti hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení zdraví či životů zaměstnanců sám, má-li k tomu potřebné znalosti, nebo prostřednictvím odborně způsobilé osoby (dále jen OZO). Předpoklady, které musí splňovat odborně způsobilá osoba, pak vymezuje § 10 téhož zákona. Jedná se o práci poradenskou, metodickou, ale současně také kontrolní, vytváří systém řízení BOZP, zpracovává příslušné dokumentace a vystupuje na straně zaměstnavatele. Zaměstnavatel tedy musí být vůči osobě odborně způsobilé v rámci řešení BOZP maximálně součinný, což je i v jejím zájmu. [1] [11]

Zaměstnavatelé nejsou ve vztahu k právním povinnostem v oblasti BOZP rozdělení ani dle velikosti ani dle druhu činností. Zajištění bezpečnosti a zdraví zaměstnanců je nutné za všech okolností. Rozdílnost je pouze ve způsobu zajištění služeb BOZP. Zaměstnavatel zaměstnávající nejvýše 25 zaměstnanců smí úkoly v prevenci rizik řešit sám bez OZO BOZP. Zaměstnavatel zaměstnávající 26 zaměstnanců a více musí zajistit, aby plnění úkolů v prevenci rizik bylo realizováno prostřednictvím OZO BOZP. Celkový přehled zásad pro plnění úkolů v prevenci rizik je zpracován v následující tabulce. [14]

Tabulka 2 Přehled osob zajišťujících úkoly v prevenci rizik [14]

Přehled osob, které mohou zajišťovat úkoly v prevenci rizik (zákon č. 309/2006 Sb.)				
Počet zaměstnanců	Zaměstnavatel SÁM (potřebné znalosti)	Zaměstnavatel SÁM (odborně způsobilý)	OZO BOZP (externista)	OZO BOZP (zaměstnanec)
Nejvýše 25 zaměstnanců	Může zajišťovat úkoly v prevenci rizik, má-li k tomu potřebné znalosti	-	-	-
26 - 500 zaměstnanců	-	Varianta č. 1 Může zajišťovat úkoly v prevenci rizik, je-li k tomu odborně způsobilý	Varianta č. 2 Jednou nebo více odborně způsobilými osobami (OZO)	-
Více než 500 zaměstnanců	-	-	Varianta č. 2 Nemá-li takového zaměstnance, je povinen zajistit úkoly v prevenci rizik jinou OZO	Varianta č. 1 Vždy jednou nebo více OZO zaměstnanou (ými) v pracovněprávním vztahu

3.3 Kontrolní orgány v oblasti BOZP

Správním úřadem pro kontrolu a inspekční činnost v oblasti BOZP má od roku 2005 v rukou Státní úřad inspekce práce, který je podřízen Ministerstvu práce a sociálních věcí (dále jen MPSV).

Státní úřad inspekce práce a osm oblastních inspektorátů práce patří mezi orgány státní správy (dále jen OIP). Jedná se o OIP Hlavní město Praha, OIP Středočeský kraj, OIP Plzeňský a Karlovarský kraj, OIP Jihočeský kraj a Vysočina, OIP Královéhradecký a Pardubický kraj, OIP Ústecký a Liberecký kraj, OIP Moravskoslezský a Olomoucký kraj, OIP Jihomoravský a Zlínský kraj. Jejich stěžejním úkolem je dohled na dodržování povinností

zaměstnavatelů vyplývajících z pracovněprávních předpisů včetně předpisů o BOZP. [12]

Orgány inspekce práce v odůvodněných případech mohou nařizovat pokuty za přestupek nebo správní delikt. Mimo kontroly přísluší k základním úkolům Úřadu i inspektorátů činnost konzultační, poradenská a osvětová. Činnost Úřadu a inspektorátů je řízena zákonem č. 251/2005 Sb., o inspekci práce. [12]

Hlavním cílem činnosti Úřadu a inspektorátů je prevence, zejména snaha o předcházení nepříznivým jevům – pracovním úrazům, nemocem z povolání a haváriím technických zařízení a také snaha o maximální přípravu na překonání následků takovýchto jevů, pokud k nim dojde. [12]

Mezi další kontrolní instituce dozorující bezpečnost v oblasti technických zařízení, patří Technická inspekce ČR. Zřizovatel Technické inspekce ČR je MPSV, má 8 poboček a její činnost se řídí dle zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce.

Dalším kontrolním orgánem v oblasti zdraví při práci jsou krajské hygienické stanice (dále jen KHS), které provádí státní zdravotní dozor. KHS provádí svou činnost dle zákona 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. Má v kompetenci např.:

- Zastavení výkonu činnosti, pokud jsou porušeny povinnosti v ochraně zdraví;
- Zákaz nebo omezení používání nejakostní pitné vody do odstranění závady;
- Nařídit úpravu provozního řádu, pokud podmínky v něm uvedené nevedou k ochraně veřejného zdraví;
- Pozastavit provoz nebo používání zdroje hluku, vibrací nebo zdroje neionizujícího záření, je-li to nezbytné k ochraně veřejného zdraví;
- Nařídit k ochraně zdraví zaměstnance provedení opatření k omezení rizik plynoucích z fyzikálních, chemických, biologických, mikroklimatických faktorů pracovních podmínek, či duševní nebo fyzické zátěže;
- Předběžným opatřením zastavit uvedení, distribuci a prodej výrobků podezřelých z nebezpečnosti;
- Prověřovat znalosti a rozhodovat o tom, zda fyzická osoba vykonávající činnosti epidemiologicky závažné, má znalosti nutné k ochraně veřejného zdraví;
- Nařídit mimořádné lékařské prohlídky vybraných pracovníků a další. [13]

Při nedodržování předpisů může KHS udělovat pokuty za přestupky a správní delikty. [13]

3.4 Odbory

Odbory a zástupci zaměstnanců vystupují na straně zaměstnanců. Odborová organizace má právo provádět kontrolu BOZP u kterékoliv organizace. Na rozdíl od státních kontrolních úřadů není v jejich kompetenci udělovat pokuty, zákazy ani žádná opatření k nápravě. Nálezy však mohou být podnětem pro provedení kontroly OIP. [1]

4.1 Kategorizace prací

Právním základem kategorizace prací je § 37 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Dle vyhlášky č. 432/2003 Sb. se dále stanovují kritéria pro rozřazování prací do jednotlivých kategorií, jsou zde uvedeny také limitní hodnoty ukazatelů, stanovena minimální ochranná opatření, která musí být dodržována. Zaměstnavatel však má možnost si sám stanovit další nebo přísnější ochranná opatření. [15]

Všechny vykonané práce je nutno posoudit a vyhodnotit u nich působení rizikových faktorů (prach, hluk, chemické látky, chlad, vibrace, fyzická či psychická zátěž, zraková zátěž a další). Dle získaných údajů se práce musí zařadit do jedné ze čtyř kategorií. Přiřazení ke třetí a čtvrté kategorii zaměstnavatel pouze navrhuje a o přidělení rozhoduje příslušný orgán (KHS). Práce do druhé kategorie zařazuje zaměstnavatel sám, ale je povinný je oznámit orgánu ochrany veřejného zdraví (dále jen OOVZ), včetně informací rozhodných pro toto přiřazení. Ostatní práce jsou automaticky řazeny do kategorie první. Práce, kterou OOVZ přiřadil do třetí nebo čtvrté kategorie, je řazena do prací rizikových. Mezi rizikové práce může být zahrnuta i práce řazená do druhé kategorie, pokud tak rozhodne OOVZ. [15]

Zařazení do kategorií by mělo být provedeno komisionálně. Komisi by měli tvořit OZO, lékař a zaměstnavatel (vedoucí pracovník), případně zástupce zaměstnanců. Není stanovena forma protokolu o zařazení do kategorie, kategorizace však musí korespondovat s aktuálním stavem a je třeba ji proto aktualizovat v závislosti na měnících se podmínkách. [15]

4.2 Analýza rizik

Analýza rizik je činnost, která má za úkol zmapovat všechna možná rizika možného ohrožení pracovníků. Na základě provedené analýzy pak lze přijmout opatření k předcházení rizikům, jejich minimalizaci a nejlépe odstranění. Problematika analýzy se týká jak reálných, tak hypotetických stavů, tzn. těch, které ve skutečnosti nenastaly, ale nastat mohou. Současně by měla zaměstnavateli být k dispozici jako reakce na aktuálně platnou legislativu. [1]

Analýzu může provádět v případě organizace do 25 zaměstnanců sám zaměstnavatel, pokud je znalý. Pokud jde o firmu, která zaměstnává více než 25 zaměstnanců, provádí analýzu OZO. [3]

Při analýze může zaměstnavatel aplikovat řadu metod, avšak každá má své výhody i nevýhody. Je proto důležité zvolit metodu vhodnou s ohledem na stanovené cíle a charakteristiku analyzované činnosti. Při provádění analýzy je nevyhnutelné zachovat objektivitu, nestrannost a nezávislost. Dle OHSAS 18 001 by měla být prováděna identifikace rizik průběžně a pravidelně. Jednoznačně je tedy doporučeno provádět analýzu v plánovaných intervalech, opakovaně, případně v situaci, kdy organizace uvádí do provozu novou technologii, postupy, stroje nebo zařízení nebo v případě nehody či skoro nehody. [3]

Univerzální postup při tvorbě analýzy není definován a zaměstnavatel má tedy při volbě postupu volnější pole působnosti. Následně je uveden pohled na analýzu rizik stávající ze šesti základních kroků:

- Definice pracovního prostředí a pracovních činností;
- Vyhledání (identifikace) nebezpečí;
- Stanovení míry rizika;
- Vyhodnocení rizik;
- Odstranění (omezení) rizik. [3]

Cílem celého procesu je získání přehledu o rizicích v celém pracovním prostředí zaměstnavatele. Postupně při jednotlivých krocích na jednotlivých pracovištích, pracovních místech uvnitř i vně podniku jsou zjišťovány potřebné informace. Dosažené hodnoty pak charakterizují jednotlivá rizika a odhalují rizika nejzávažnější, na která je třeba se okamžitě soustředit. Následně pak zaměstnavatel aplikuje potřebná bezpečnostní opatření. [3]

4.2.1 Definice pracovního prostředí a pracovních činností

Prvním krokem je vymezení potenciálních míst a prostorů v organizaci, kde mohou vznikat rizika spojená s bezpečností práce. Mimo vnitřních prostorů zahrnujeme i prostory podpůrné či pomocné, jako jsou např. šatny, sklady, toalety, jídelny apod. a také prostory vnější - vlastní parkoviště, skládky, komunikace atd. a případně jiné prostory mimo areál firmy, pokud to výkon činností vyžaduje. Z těchto vyhledaných nebezpečí vytvoříme seznam, který zahrnuje prostory, pracovní místa a na ně navazuje seznam činností, které jsou v jednotlivých prostorech prováděny. [3]

4.2.2 Vyhledání (identifikace nebezpečí)

Ke každému pracovnímu místu, případně činnosti, přiřadíme nebezpečí nebo nebezpečnou situaci, která může nastat. Při nacházení nebezpečí vycházíme:

- Z obdobných zkušeností z minulosti;
- Ze zkušenosti zaměstnanců;
- Z dostupných záznamů o úrazech, nehodách, poraněních. [3]

Jednotlivá rizika dále dělíme do jednotlivých skupin:

- Mechanická (pořezání, bodnutí, vtáhnutí, zachycení, odření);
- Chemická;
- Elektrická;
- Radiační;
- Při vzniku požáru či exploze. [3]

Pomocníkem při identifikaci je také vytvořený seznam nebezpečí, který je třeba sestavit dle specifikace organizace:

- Kluzká, vlhká podlaha;
- Překážky pod nohama;
- Ohrožení vibracemi, hlukem, elektřinou;
- Nízké stropy;
- Manipulace s náradím, surovinami, výrobky, materiály;
- Pád, uklouznutí, podvrtnutí;
- Schodiště. [3]

Nebezpečí se vztahují i k pracovním aktivitám a situacím plynoucím z:

- Pracovních zařízení;
- Uspořádání pracoviště;
- Klimatických faktorů;
- Nevhodné organizace práce;
- Psychologických faktorů;
- Vlivu pracovního prostředí;
- Styku s elektrickým proudem;
- Biologických faktorů. [3]

Dále mapujeme možné příčiny zdravotních rizik:

- Fyzikální faktory – vibrace, ionizující záření, magnetické pole, prach, hluk;
- Chemické faktory – potřísnění, vdechování;

- Biologické faktory – infekce;
- Fyziologické zátěže – těhotných žen, mladistvých, důchodců, jednostranné zatížení páteře apod. [3]

4.2.3 Stanovení míry rizika

Můžeme se setkat s řadou definic rizika. V našem případě riziko definujeme jako kombinaci pravděpodobnosti a závažnosti neboli rozsahu škody na zdraví či majetku.

$$R=Z*P$$

R = riziko, Z = rozsah škody, závažnost, P = pravděpodobnost vzniku škody.

Hodnocení míry závažnosti možného úrazu nebo škody záleží na organizaci. Pro hodnocení rozsahu následků či škod lze použít toto hodnocení:

- Zanedbatelný;
- Malý;
- Střední;
- Kritický;
- Katastrofický. [3]

Při určení pravděpodobnosti posuzujeme, zda se jedná o poranění:

- Časté;
- Pravděpodobné;
- Možné;
- Nepravděpodobné;
- Velice nepravděpodobné. [3]

4.2.4 Vyhodnocení rizik

V tomto kroku je třeba rozhodnout, zda je možné riziko přijmout, nebo jaké je nutno přijmout opatření k odstranění nebo omezení na přijatelnou míru. Jednotlivým atributům (pravděpodobnosti a rozsahu následků či škod) přidělíme body ve stupnici 1 - 5 a násobným získáme číslo rizika, které dle jeho hodnoty dělíme do skupin:

- **Riziko přijatelné** – v daném případě se jedná o činnost relativně bezpečnou a nejsou vyžadována žádná zvláštní opatření. O existenci a možném riziku je třeba poučít zaměstnance;

- **Riziko vyžadující zvýšenou pozornost** – jedná se o mírné riziko, kdy je nutno zvážit, zda je třeba zavést jednoduchá technická či organizační opatření ke snížení nalezených rizik;
- **Podstatné riziko** – jedná se o vážný stav, kdy je nutno přijmout bezpečnostní opatření;
- **Riziko kritické** – jedná se o riziko neakceptovatelné, kdy je bezpodmínečně nutné bezodkladně realizovat odpovídající bezpečnostní opatření, aby byla rizika snížena na přijatelnou úroveň. [3]

Tuto metodu hodnocení rizik pak výborně vystihuje tabulka – matice rizik. Matice posuzování rizika je nástroj, který slouží k subjektivnímu vyjádření rizika, které hrozí. Matice rizik nemá svou ustálenou formu. Zaměstnavatel musí sestavit tabulku pro důsledky a příčiny dle svého uvážení.

V následující tabulce je znázorněna matice pro náš případ uvedený v předchozím bodě, kdy zvoleným atributům (pravděpodobnost, rozsah následků škod) pro hodnocení byly přiděleny body v rozmezí 1 – 5. Je tedy zřejmé, že výsledné hodnoty 25, 20, 16, 15 jsou rizikem kritickým, hodnoty 12, 10, 9, 8 rizikem podstatným, hodnoty 6, 5, 4 – rizikem vyžadujícím zvýšenou pozornost a hodnoty 3, 2, 1 – rizikem přijatelným. [3]

Tabulka 3 Matice rizik [3]

			ZÁVAŽNOST – ROZSAH ŠKODY				
			Zanedbatelný	Malý	Střední	Kritický	Katastrofický
			1	2	3	4	5
PRAVDĚPODOBNOST vzníku škody	Častá	5	5	10	15	20	25
	Pravděpodobná	4	4	8	12	16	20
	Možná	3	3	6	9	12	15
	Nepravděpodobná	2	2	4	6	8	10
	Velice nepravděpodobná	1	1	2	3	4	5

K hodnocení rizik je však možno využít různé metody např. využití dalšího atributu, kterým je zjistitelnost. Metod k hodnocení rizika je však mnohem více. [3]

4.2.5 Odstranění (omezení) rizik

Odstranění rizika u zdroje původu nebo omezení jejich působení na bezpečnost a zdraví zaměstnanců je jednoznačným cílem analýzy. Odstranit riziko zcela nelze vždy. Příklady odstranění rizika:

- **Eliminace rizika** – tento způsob prevence je nejúčinnější, nutno však zajistit, aby se riziko přeneslo jinam. Častým problémem v případě eliminace jsou často finance např. při výměnách zařízení či technologií;
- **Nahrazení** – snaha snížení rizika hledáním možnosti, jak nahradit nebezpečné technologie, výrobní a pracovní prostředky, suroviny nebo materiály méně rizikovými, bezpečnějšími;
- **Technické opatření** – jedná se např. o instalaci krytů, odvětrání, vypínacích senzorů apod., vedoucích k nížení rizik při práci;
- **Opatření kolektivní ochrany** – např. odhlučnění prostoru, bezpečnostní čidla;
- **Administrativní opatření** – školení a opakované školení, vybavení pracovišť bezpečnostními značkami, symboly, instrukcemi, preventivní kontrola;
- **Prostředky individuální ochrany** – poskytování OOPP. [3]

4.2.6 Kontrola účinnosti přijatých opatření a opětovné hodnocení rizik

Důvěřuj, ale prověřuj – i v oblasti BOZP platí toto známé rčení. Proto kromě přijetí opatření k eliminaci či omezení rizik je třeba po čase zkontrolovat. V případě, že se projeví, že uplatnění nebylo důsledné či dostatečné, je nutný další řídicí zásah. Nejedná se tedy o jednorázový akt, ale o činnost, kterou je nutné v pravidelných intervalech opakovat. [3]

Dalším krokem k úspěchu, mimo řádně zpracované analýzy, je úspěšné zavedení opatření do provozu a s tím souvisí nutnost informování zaměstnanců o existujících rizicích a provedených opatřeních. [3]

Teoretická část si kladla za cíl zpracovat literární řešerši týkající se základních pojmů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně managementu rizik. Na teoretická východiska navazuje praktická část, kde bude aktuální stav bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zkoumán a analyzován v reálném výrobním podniku.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODIKY

5.1.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zpracovat literární rešerši zabývající se bezpečností a ochranou zdraví při práci, vybrat a představit zkoumaný podnik a analyzovat současný stav BOZP a na základě výsledků analýzy situaci zhodnotit a navrhnout případná doporučení pro zkvalitnění stavu v předmětné oblasti.

5.1.2 Použité metodiky

V teoretické části práce je čtenář formou rešerše seznámen s problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v historii i současnosti, jsou zde vymezeny základní pojmy a legislativa v BOZP. Následně jsou shrnuty základní postupy v analýze rizik. V praktické části je nejdříve představena vybraná společnost a následně je BOZP analyzována formou pozorování a popisu. Ve vztahu k zaměstnavateli je k analýze rizik použita metoda Check listu a následná diskuze s ředitelem společnosti. Jako technika sběru dat bylo použito u zaměstnanců dotazníkového šetření a k analýze rizik při práci na strojích je aplikována metoda matice rizik.

6 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI

Název společnosti: Schätzle shoes CZ, s.r.o.

Sídlo společnosti: Otrokovice, tř. T. Bati 1721, PSČ 76502

Identifikační číslo: 25586041

Předmět podnikání: Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona

Obory činnosti: Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej

Zprostředkovatelská činnost

Výroba obuvi (kromě ortopedické)

Statutární orgán,

jednatel, společník: Ansbert Schätzle

Prokura: Ing. Radek Čabla [17]

Obrázek 2 Logo společnosti [19]

6.1 Historie

Společnost byla založena panem Ansbertem Schätzlem již v roce 1999. Motivací k založení firmy byly převzaté zkušenosti od svého dědy a táty, kteří taktéž vlastnili firmu na výrobu obuvi. [17]

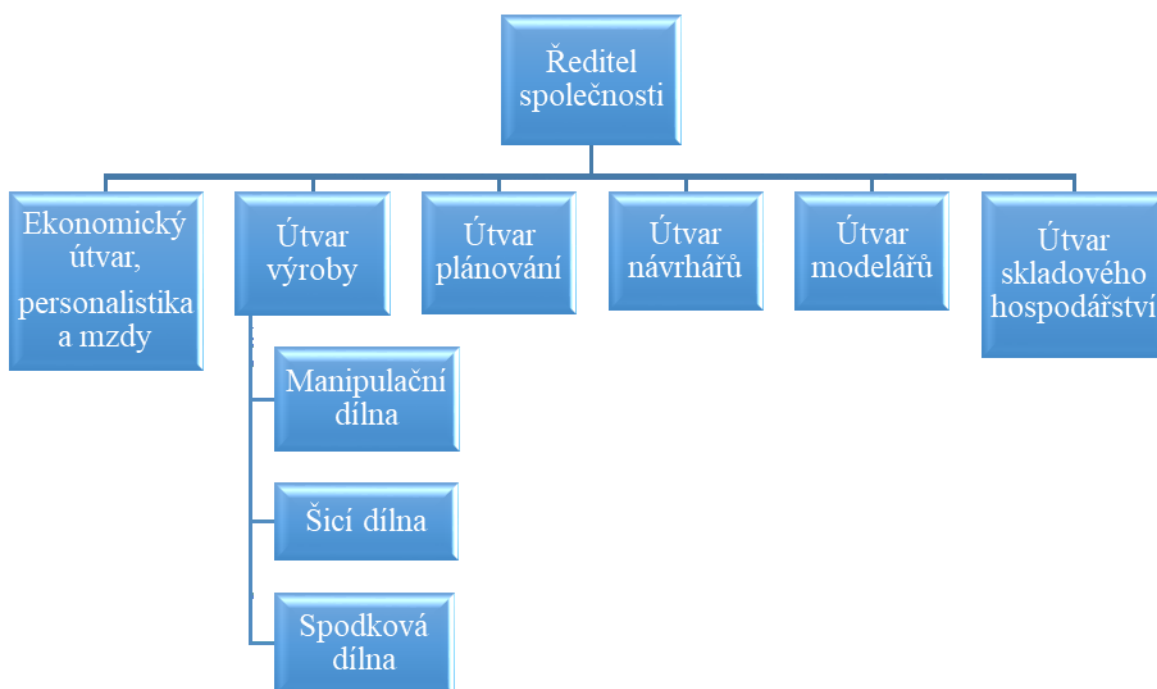
Výroba a současně i sídlo společnosti bylo situováno do jedné z výrobních budov areálu TOMA Otrokovice. Umístění výroby v Otrokovicích bylo zcela záměrné. Pan Schätzle chtěl využít zkušeností a znalostí lidí pracujících dříve v obuvnickém průmyslu, ve vyhlášeném městě obuvi Zlín. Od počátku se společnost zaměřila na výrobu zdravotní obuvi,

kteřou postupně rozšiřovala i na módní dámskou obuv a pánskou obuv. Celý proces zahájení výroby pozitivně ovlivnil fakt, že v daném objektu byla již od prvopočátku situována obuvnická výroba a objekt byl pro účel obuvnické výroby zkolaudován. [17]

Již od počátku se společnost specializuje výhradně na trh v Německu. [17]

6.2 Organizační struktura společnosti

Jednotlivé útvary společnosti jsou podřízeny řediteli společnosti. V čele každého útvaru je vedoucí útvaru. Největším útvarem je útvary výroby, který je dále členěn na 3 dílny – manipulační, šicí a spodkovou. Jednotlivé dílny zaštiťuje vedoucí dílny. V následujícím schématu je znázorněna organizační struktura společnosti.

Obrázek 3 Organizační struktura společnosti [18]

6.3 Rozsah činností

Výrobní činnost společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. je zaměřena na výrobu celokožené převážně dámské, ale i pánské obuvi pro německý trh. Aby byla zajištěna plná kapacita výroby, musí se společnost trvale výrazně zaměřovat na vytváření nových moderních kolekcí obuvi a módních vzorků obuvi. Z tohoto důvodu ve firmě pracuje sedm modelářů a výrobu dalších modelů si zadává firma u modelářů v Německu. K této činnosti firma přikročila proto, že veškerou svou produkci vyváží, přičemž cca 98 % objemu tvoří německý trh, přestože se to týká pouze několika zákazníků. Proto je nutno vycházet z mentality tohoto trhu a celkově z jeho znalosti. Z rozhodnutí majitele společnosti firma nemá v úmyslu svou produkci realizovat v České republice. V oblasti obchodní zajišťuje společnost pouze omezené nákupy materiálu. [17]

Odbytovou oblast firma nerealizuje, protože jí není znám německý trh, nemá vytvořeny nezbytné kontakty a nemá ani dostatečné personální zázemí. Celou oblast odbytu za společnost zajišťuje její majitel v Německu. [17]

6.4 Stručný popis výrobního procesu

Mimo přípravné části - vytvoření návrhu a modelu obuvi, provedení plánu a kalkulace výroby je činnost ve společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. soustředěna na samotnou výrobu.

V manipulační dílně se vysekávají na vysekávacích strojích z kůže, textilu a ze syntetických materiálů jednotlivé dílce (viz. následující obrázek).

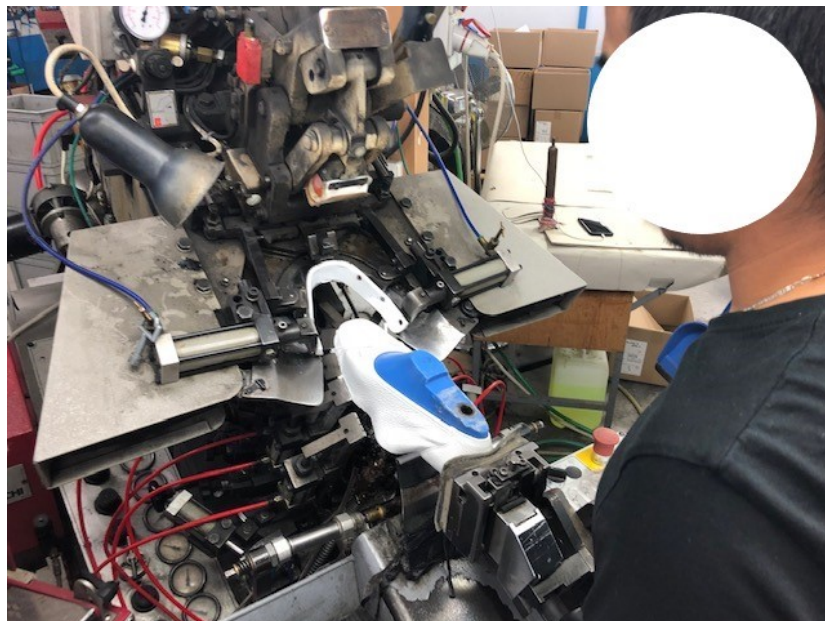
Obrázek 4 Vysekávání dílců [18]

Na šicí dílně se různé ztužovací materiály (textil nebo syntetika) nažehlí na dílce z kůže a tyto dílce se slepí a následně sešijí dohromady. Vznikne svršek. Následující obrázek zachycuje práci na šicí dílně.

Obrázek 5 Šicí dílna [18]

Na spodkové (montážní) dílně se svršek napíná a tvaruje podle obuvnického kopyta do 3D tvaru a nalepí se podešev (viz obrázek níže). Pak se bota očistí, zašněruje, vloží se vkládací stélky, zkontroluje, zabalí a expeduje.

Obrázek 6 Napínací obuvnické kopyto [18]

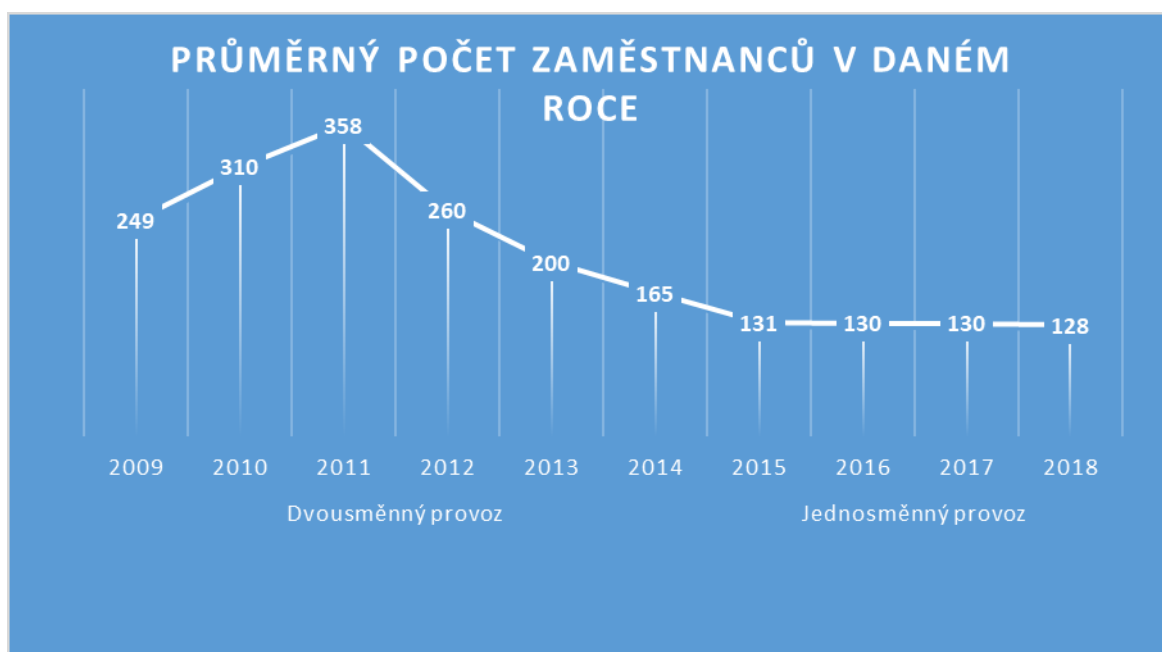
Celkový proces výroby jednotlivého kusu obuvi se však skládá z několika desítek pracovních operací. Pro názornost je v příloze doložen technologický postup pro jeden vybraný artikl (Technologický postup pro ART 317 651 VT 118 032 viz příloha PI), kde je uveden seznam pracovních operací včetně času, za který musí pracovník danou činnost zvládnout.

6.5 Pracovněprávní vztahy ve společnosti

Firma zaměstnává ve výrobě zaměstnance následujících profesí:

- Šičky;
- Montážní a manipulační pracovníci;
- Návrháři a modeláři;
- Technici s příslušným vysokoškolským či středoškolským vzděláním;
- Ekonomičtí a administrativní pracovníci. [17][19]

Průměrný počet zaměstnanců od roku 2009 do roku 2018 byl 206 zaměstnanců. Do roku 2014 zaměstnanci pracovali ve dvousměnném provozu a od roku 2015 se provoz omezil na jednosměnný. Počet zaměstnanců kulminoval v roce 2011, postupně klesal a ustálil se od roku 2015, kdy také firma přešla na jednosměnný provoz. Vývoj počtu zaměstnanců ve společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. je znázorněn v následujícím grafu. [19]

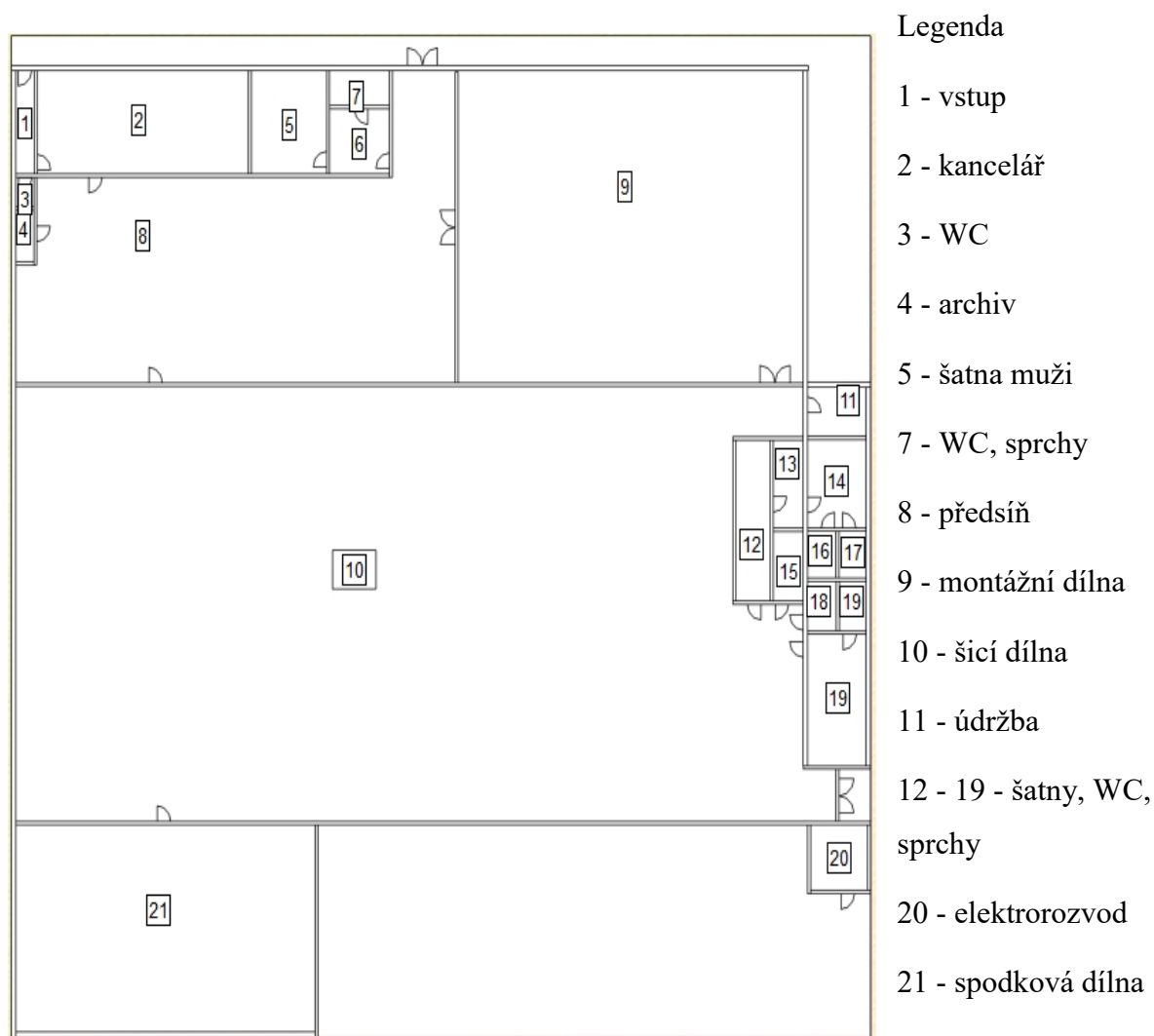

Graf 1 Vývoj počtu zaměstnanců ve společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. [18]

V posledních letech se firma potýká s nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců. Nelehká situace na trhu práce nutí společnost, aby při vyhledávání pracovníků na vybrané pozice přistupovala k inovativním řešením. Příkladem je oslovování zahraničních uchazečů o zaměstnání nebo spolupráce s agenturami, které se na výběr a doporučování pracovníků zaměřují. Ve firmě pracují také zahraniční zaměstnanci. Nejčastěji se jedná o pracovníky z Mongolska, Vietnamu a Ukrajiny.

6.6 Pracovní prostředí

Sídlo společnosti a celá výroba je situována v přízemní budově v průmyslovém areálu Toma Otrokovice. Budova není ve vlastnictví firmy. V blízkém okolí je mnoho firem různého zaměření převážně výrobního povahy.

Obrázek 7 Schéma půdorysu bydovy [18]

Stavba je cihlová s částečně vlastním vytápěním. Hlavní vstup je situován přes kancelář, což umožňuje vedení firmy monitorovat vstup veškerých osob do výroby. Mimo návštěvy a cizí osoby hlavním vchodem vchází i zaměstnanci do zaměstnání. U hlavního vchodu na elektronickém zařízení zaměstnanci zaznamenávají příchod do zaměstnání nebo odchod ze zaměstnání.

Budova má 6 únikových východů, které jsou řádně označeny. Únikové cesty jsou udržovány volné. Mezi jednotlivými pracovišti nejsou žádné výškové rozdíly. Na obrázcích je zdokumentován jeden z označených únikových východů a značená úniková cesta.

Obrázek 8 Značený únikový východ [18]

Obrázek 9 Značená úniková cesta [18]

7 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BOZP VE SPOLEČNOSTI SCHÄTZLE SHOES CZ, S.R.O.

Společnost bohužel nemá zavedený žádný certifikovaný systém. V řadách svých zaměstnanců nemá vlastní bezpečnostní techniku. Problematika BOZP je pro společnost zpracovávána výhradně externě osobou odborně způsobilou.

7.1 Dokumenty k BOZP

Práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatele v oblasti BOZP vychází ze zákoníku práce. Navíc má společnost Schätzle shoes CZ, s.r.o. v rámci problematiky BOZP zpracovaný interní dokument, který je závazný jak pro zaměstnavatele, tak pro všechny zaměstnance společnosti. Interní bezpečnostní dokument je rozdělen do následujících částí:

- Stručný přehled povinností zaměstnavatele;
- Stručný přehled povinností zaměstnance;
- Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání;
- Poskytování OOPP;
- Postup při poskytování první pomoci;
- Zásady pro obsluhu a práci na elektrických zařízeních;
- Zásady bezpečné práce při řízení motorových vozidel;
- Pokyny k zajištění BOZP s ručním náradím a nástroji;
- Nebezpečí vyvolané manipulací s břemeny;
- Výrobní a pracovní stroje a zařízení. [19]

Firma Schätzle shoes CZ, s.r.o. má řádně vedenou knihu úrazů, záznamy o úrazech, průběžně zakládá dokumenty o školení zaměstnanců o BOZP, záznamy o kategorizaci prací, potvrzení o provedených pracovně lékařských prohlídkách zaměstnanců. [19]

Ke všem strojům a zařízením je vedena dokumentace, jejíž součástí jsou:

- Návod k obsluze;
- Záznam o revizi stroje či zařízení;
- Záznam o opravě;
- Pokyny a poučení pro užívání elektrických spotřebičů. [19]

7.2 Školení zaměstnanců

Firma si je vědoma nezbytnosti provádět řádné seznámení zaměstnanců s povinnostmi a předpisy k zajištění BOZP. Jedná se o zásadní činnost vedoucí k prevenci a snížení výskytu rizik ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců při práci. Povinností zaměstnavatele vyplývající ze zákoníku práce je tato školení zabezpečit a povinností zaměstnance se těchto školení účastnit. Zaměstnavatel provádí různé typy školení:

- Vstupní školení BOZP;
- Pravidelné školení BOZP;
- Školení řidičů;
- Školení požární ochrany;
- Školení ostatní.

7.2.1 Vstupní školení BOZP

Vstupní školení je prováděno vždy ihned při nástupu do zaměstnání, a to před započítím samotné práce. Vstupní školení BOZP provádí ředitel společnosti nebo je jím pověřena personalistka a vedoucí dílny. Ředitel případně personalistka nejdříve seznamuje nového zaměstnance s obecnými zásadami BOZP ve firmě, vedoucí dílny pak zaškoluje pracovníka přímo na pracovišti a podává instruktáž a názornou ukázkou o BOZP k činnosti na strojích a zařízeních, která bude zaměstnanec využívat při práci. Součástí školení je také poskytnutí osobních ochranných pomůcek.

Podklady k provedení školení jsou vytvořeny externí osobou odborně způsobilou. Po provedeném školení zaměstnanec potvrzuje svým podpisem, že byl řádně proškolen v oblasti BOZP. Dokument je součástí osobního spisu zaměstnance.

7.2.2 Pravidelné školení BOZP

Zaměstnanci jsou každoročně proškoleni v oblasti BOZP. Instruktáže bezpečnosti a ochrany zdraví při práci provádí osoba odborně způsobilá, která je firmou k tomuto účelu nájímána externě. Školení se konají v sídle firmy kolektivně. V příloze bakalářské práce je pro názornost doplněna osnova instruktáže bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (Osnova č. 1/2018 instruktáže bezpečnosti a ochrany zdraví při práci viz příloha PII).

7.2.3 Školení řidičů

Povinnost školení řidičů jasně vyplývá ze zákoníku práce. Zajistit proškolení každého řidiče, který je zaměstnavatelem vyslán na pracovní cestu, je povinností zaměstnavatele. Školení řidičů pro vybrané zaměstnance společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. realizuje externí firma. Výstupem školení je vykonání referentských zkoušek.

7.2.4 Školení požární ochrany

Školení požární ochrany se uskutečňuje pravidelně jednou za dva roky a při nástupu do zaměstnání. Při nástupu do zaměstnání provádí školení požární ochrany ředitel firmy Schätzle shoes CZ, s.r.o. nebo je jím pověřená personalistka. Periodické školení požární ochrany je zajištěno externím odborníkem.

7.2.5 Školení ostatní

Mezi ostatní školení jsou zahrnuta školení o bezpečnosti práce, která jsou prováděna vždy, pokud se stane pracovní úraz nebo dojde k hrubému porušení pracovní kázně na pracovišti. Důvodem ke školení jsou také změny v předpisech BOZP, zavedení nových strojů či zařízení do výroby nebo zavedení nových pracovních postupů a technologií.

Mezi ostatní školení jsou zahrnuta také speciální školení pracovníků jako např. manipulace s vysokozdvížným vozíkem, školení první pomoci apod.

7.3 Kategorizace prací

Na základě rozhodnutí Krajské hygienické stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně byly u zaměstnavatele Schätzle shoes CZ, s.r.o. zařazeny rizikové práce „dělník obuvnické výroby (spodková dílna, 1. nátěr vrchů)“ vykonávané v provozovně zaměstnavatele na adrese shodné s jeho sídlem, do výsledné kategorie třetí z hlediska rizikového faktoru chemické látky (toluen, benzíny, cyklohexan, ethylacetát, aceton, 2-butanon) a práce „šička“ taktéž do výsledné kategorie třetí z hlediska rizikového faktoru pracovní poloha. Výsledná kategorizace prací je znázorněna v následující tabulce.

Tabulka 4 Kategorizace prací – Schätzle shoes CZ, s.r.o.[19]

Označení	Název práce	Rizikový faktor	Výsledná kategorie práce
001	dělník obuvnické výroby (spodková dílna, 1. nátěr vrchů)	chemické látky (toluen, benzíny, cyklohexan ethylacetát, aceton, 2-butanon)	třetí
002	šička	pracovní poloha	

Na základě provedené kategorizace prací Krajskou hygienickou stanicí Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně, byly firmě Schätzle shoes CZ, s.r.o. stanoveny minimální rozsah a termíny sledování faktorů pracovních podmínek u osob, které vykonávají rizikové práce dle následující tabulky.

Tabulka 5 Minimální rozsah a termín sledování faktorů pracovních podmínek [19]

Označení	Název práce	Název faktoru	Termín
001	dělník obuvnické výroby (spodková dílna, 1. nátěr vrchů)	chemické látky (toluen, benzíny, cyklohexan ethylacetát, aceton, 2-butanon)	Měření chemických látek (toluen, benzíny, cyklohexan, ethylacetát, aceton, 2-butanon) v četnosti 1x za 3 roky nebo při změně technologie na pracovišti
002	šička	pracovní poloha	Vyšetření pracovních poloh biomechanickou analýzou při změně technologie

V případě zařazení práce „dělník obuvnické výroby (spodková dílna, 1. nátěr vrchů)“ do výsledné kategorie třetí byly výsledky stanovení koncentrace chemických látek v pracovním ovzduší porovnány s přípustnými expozičními limity (PEL) pro chemické látky (toluen, benzíny, cyklohexan, ethylacetát, aceton, 2-butanon) a s požadavky nařízení vlády ČR č. 361/2007 Sb., kterými se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů. [19]

Vzhledem k tomu, že v ovzduší pracoviště je více chemických látek, které mají aditivní účinek na organismus, hodnotí se výsledná expozice výše uvedenému rizikovému faktoru podle součtu jejich podílů. Ačkoliv součet podílů celosměnových průměrných jednotlivých látek v ovzduší nesmí přesáhnout hodnotu 1,00, aditivní účinek naměřené koncentrace chemických látek (toluen, benzíny, cyklohexan, ethylacetát, aceton, 2-butanon) činil 1,56. Tato hodnota je vyšší než 1, avšak nižší než 2, a proto práce dělník obuvnické výroby (spodková dílna, 1. nátěr vrchů) odpovídá zařazení do kategorie třetí. [19]

Případné překročení PEL může pro zaměstnance vykonávající tuto práci znamenat určitá zdravotní rizika – např. vznik závažných onemocnění centrálního i periferního nervového systému, závažných chronických nemocí dýchacího systému, plic s poruchou funkce aj. [19]

Pokud jde o rizikový faktor pracovní poloha u práce „šička“, tak dle odborného zhodnocení zaměstnavatele je základní polohou poloha vsedě. Pracovní činnost se skládá z přípravné části (příprava materiálu) a vlastního procesu šití. Střídání pracovních poloh není možné. Zaměstnanci pracují buď na sloupovém nebo plochém šicím stroji. Pracovní náplň na obou strojích je vždy stejná. Doba v podmíněně přijatelné pracovní poloze je delší než 160 minut na směnu. U práce šička se vyskytují také nepřijatelné pracovní polohy překračující dobu 30 minut za směnu (např. statická poloha hlavy a krku – předklon hlavy větší než 25⁰ bez podpory trupu). Z odborného zhodnocení zaměstnavatele vyplývá zařazení výše uvedené práce do kategorie 3 z důvodů splnění kritérií uvedených v nařízení vlády ČR č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů. [19]

Případné překročení limitních hodnot může pro zaměstnance vykonávající tuto práci znamenat určitá zdravotní rizika - nadměrné zatěžování pohybového aparátu. [19]

7.4 Poskytování OOPP

Společnost Schätzle shoes CZ, s.r.o. má zpracovanou vlastní interní dokumentaci pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, včetně mycích, čistících a dezinfekčních prostředků pro zaměstnance společnosti.

Tato dokumentace je zpracovaná k vyloučení rizik, která mohou působit na zaměstnance při výkonu různých pracovních činností, které při plnění pracovních povinností skutečně vykonávají v případech, že tato rizika nelze vyloučit nebo omezit realizací technických opatření nebo opatření v oblasti organizace práce.

Dokument zároveň stanoví rozsah poskytování mycích, čistících a dezinfekčních prostředků dle rozsahu znečištění zaměstnanců při práci.

OOPP včetně mycích a čistících prostředků jsou zaměstnancům provozu poskytovány bezplatně. Není přípustná varianta poskytovat peněžní náhrady s tím, že zaměstnanec si zakoupí potřebné OOPP sám. Zaměstnavatel má právo požadovat po zaměstnanci náhradu za jim zaviněnou ztrátu OOPP či neúměrné, předčasné nebo úmyslné opotřebení OOPP. Novému zaměstnanci musí být příslušné druhy OOPP přiděleny před zahájením práce.

Poskytované OOPP zaměstnancům:

- Pracovní rukavice;
- Gumové (chemické) pracovní rukavice;
- Ochranné prsty;
- Ochranné rukávy;
- Ochranné brýle;
- Ochranné obličejové štíty;
- Respirátory;
- Zátkové chrániče sluchu;
- Mušlové chrániče sluchu;
- Zástěry plátěné;
- Zástěry kožené;
- Ochranná obuv;
- Šátky;
- Ochranné sítky na vlasy.

Mycí a čisticí prostředky jsou poskytovány hromadně pro všechny zaměstnance formou zásobníků na toaletách, případně jsou k dispozici čisticí pasty u vedoucích dílen. Každý zaměstnanec má nárok na ochranný krém. Po vypotřebení krému odevzdá k likvidaci prázdný obal vedoucímu dílny a obdrží nový. Počet a četnost není kontrolována a je plně v kompetenci vedoucích jednotlivých dílen.

7.5 Pracovně lékařské služby

Pracovně lékařské služby zahrnují pracovně lékařské prohlídky, poradenství zaměřené na BOZP a školení v poskytování první pomoci.

7.5.1 Pracovně lékařské prohlídky

Pracovně lékařské prohlídky se provádí za účelem zjištění zdravotní způsobilosti zaměstnance k výkonu činnosti.

Ověření zdravotní způsobilosti je prováděno formou pracovně lékařských prohlídek prostřednictvím poskytovatele lékařských služeb, se kterým má firma Schätzle shoes CZ, s.r.o. uzavřenu smlouvu.

Zdravotní způsobilost zaměstnance se prokazuje potvrzením o zdravotní způsobilosti, které zaměstnanec předkládá svému zaměstnavateli.

Druhy a lhůty lékařských prohlídek zaměstnanců:

- **Vstupní prohlídka** - musí být provedena vždy před vznikem pracovního poměru a před samotným zahájením práce. Platí pro všechny zaměstnance firmy Schätzle shoes CZ, s.r.o.;
- **Periodická prohlídka** – je prováděna za účelem zjištění změny zdravotního stavu v souvislosti s výkonem práce. U zaměstnanců zařazených do kategorie I. a II. je zaměstnavatelem vyžadována lékařská prohlídka 1x za 4 roky a u zaměstnanců zařazených do kategorie III. je nutno provádět lékařskou prohlídku 1x za 3 roky nebo při změně technologie;
- **Mimořádná prohlídka** – je prováděna v případě předpokladu, že došlo ke ztrátě zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci nebo při zhoršení pracovních podmínek.

7.5.2 Poskytování první pomoci

Zákoník práce v § 102 stanovuje zaměstnavateli povinnost zajistit ve spolupráci se zařízením, které mu poskytuje pracovně lékařské služby, vyškolení zaměstnanců, kteří budou organizovat poskytnutí první pomoci, zajišťovat přivolání zdravotnické záchranné služby, hasičské záchranné služby, Policie ČR a organizovat evakuaci zaměstnanců. Touto činností jsou ve společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. pověřeni jednotliví vedoucí dílen, kteří jsou proškolení. Součástí školení je, mimo školení o poskytování první pomoci, instrukce o umístění a vybavení lékárníček, kde a jakým způsobem poskytnout první pomoc, jak postupovat v nestandardních případech. Jednotliví vedoucí dílen mají také na zodpovědnost vybavení pracovišť prostředky pro poskytnutí první pomoci. [4]

7.6 Pracovní úrazy a nemoci z povolání

Pracovním úrazem označujeme újmu na zdraví nebo smrt zaměstnance, ke které dojde při plnění pracovních úkolů. Pojem smrtelný úraz označuje takový úraz, kdy poškození zdraví vyústilo ke smrti nebo pokud zaměstnanec na následky úrazu zemřel nejpozději do jednoho roku. [2]

7.6.1 Povinnosti zaměstnance

Povinností zaměstnance firmy Schätzle shoes CZ, s.r.o. při pracovním úrazu je pracovní úraz neprodleně a bezodkladně hlásit svému nadřízenému tzn. vedoucímu dílny, vedoucímu útvaru a řediteli společnosti. Toto pravidlo musí být dodrženo při jakémkoliv poranění, a to i v případě, že je zaměstnanec nepovažuje za důležité. Následně je také zaměstnanec podroben testu na alkohol a jiné návykové látky.

7.6.2 Povinnosti zaměstnavatele

Povinností zaměstnavatele při pracovním úrazu je nejdříve objasnit příčiny a okolnosti, provést záznam o úraze v knize úrazů, ohlásit událost příslušným institucím (Policie ČR, OIP, zdravotní pojišťovna, Okresní správa sociálního zabezpečení). V příloze je ukázka záznamu o úraze ve společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. (PIII Kniha úrazů – evidovaný úraz zaměstnance č. 2/13).

Následně zaměstnavatel řeší v souvislosti s pracovním úrazem poskytování náhrady škody zaměstnanci, kterou uplatňuje u pojišťovny. Pojištění pro případnou odpovědnost za škodu

vzniklou zaměstnancům při pracovních úrazech a nemocech z povolání vyplývá ze zákoníku práce.

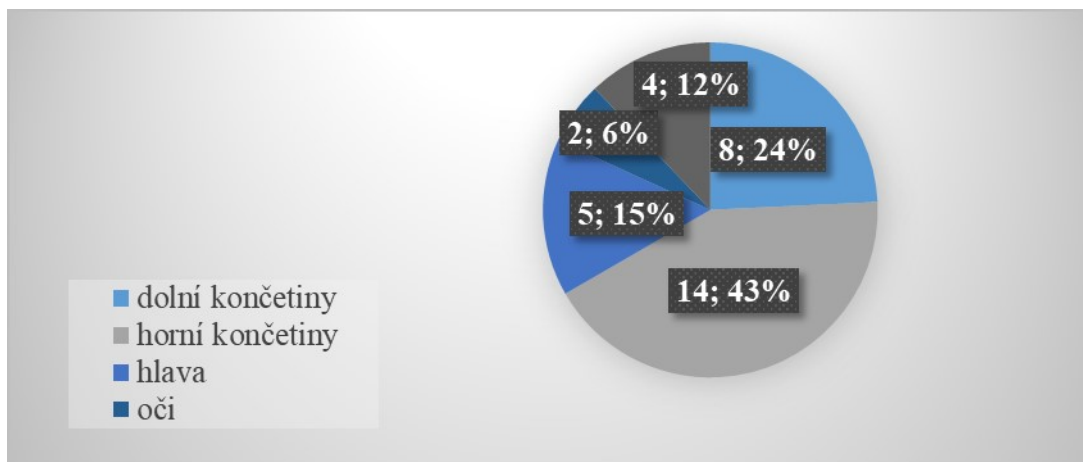
7.6.3 Četnost pracovních úrazů a nemocí z povolání

Úrazovost ve firmě Schätzle shoes CZ, s.r.o. je poměrně nízká. Za sledované období od roku 2009 do roku 2018 se stalo celkem 33 úrazů. Průměrný počet úrazů činí 3,3 úrazu na jeden kalendářní rok. Počet úrazů se postupně snižoval také v závislosti na počtu zaměstnanců. Za sledované období nebyla zaznamenána žádná nemoc z povolání. V následujícím grafu je znázorněn počet pracovních úrazů v jednotlivých kalendářních letech ve sledovaném období.

Graf 2 Počet pracovních úrazů v jednotlivých letech [18]

Ve většině případů pracovních úrazů firmy Schätzle shoes CZ, s.r.o. se jednalo o lehká poranění. V žádném případě nedošlo ke smrtelnému úrazu. Nejčastějšími poraněními jsou poranění horních končetin, dolních končetin, očí a hlavy. V následujícím grafu je znázorněna úrazovost dle druhu poranění.

Graf 3 Počty pracovních úrazů dle druhu poranění [18]

7.7 Bezpečnost strojů a zařízení

Zaměstnavatel Schätzle shoes CZ, s.r.o. je povinen zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky, přístroje a nářadí byly z hlediska BOZP vhodné a bezpečné pro práci, při které budou používány. Stroje, technická zařízení, nářadí, přístroje dopravní prostředky musí být:

- Vybaveny ochrannými zařízeními, která chrání život a zdraví zaměstnanců;
- Pravidelně a řádně udržovány;
- Vybaveny nebo upraveny tak, aby zaměstnanci nebyli vystaveni nepohodlné pracovní pozici a nežádoucím účinkům hluku a vibrací. [19]

Firma Schätzle shoes CZ, s.r.o. se snaží dbát na snížení rizik při práci zaměstnanců na strojích a zařízeních. Ke snížení rizik a zvýšení bezpečnosti jsou využívány aktivní i pasivní bezpečnostní prvky při práci na strojích např. tlakové spínače, obojruční ovládání, pevné kryty, nastavitelné kryty, podavače a odběrače materiálů, ochranné štíty, přidržovací zařízení, omezovací zařízení, stahovací zařízení aj. Bohužel ne všechny stroje a zařízení jsou a mohou být ochranným prostředkem opatřeny.

Na následujícím snímku je demonstrován vysekávací stroj, který je pro zvýšení bezpečnosti při práci opatřen dvoutlačítkovým bezpečnostním prvkem, kdy zaměstnanec musí pro daný úkon zmáčknout obě tlačítka současně, jinak stroj nefunguje. Jedná se o opatření, aby zaměstnanec nenechal ruce ve stroji.

Obrázek 10 Dvoutlačítkový bezpečnostní systém [18]

7.8 Identifikace rizik

Pro analýzu rizik je nezbytně nutné rizika nejdříve identifikovat, aby mohly být následně řešeny jejich zdroje, příčiny, dopady a důsledky.

7.8.1 CLA (Check list analysis)

Pro identifikaci rizik ve společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. byla zvolena metoda pomocí kontrolního seznamu - CLA (Check list analysis). Byl vytvořen jednoduchý kontrolní seznam, do kterého bylo třeba zaznamenat výsledek „ano/ne“. Hodnocení rizik pomocí kontrolního seznamu bylo provedeno ve spolupráci s ředitelem firmy Schätzle shoes CZ, s.r.o.

Tabulka 6 Check list k analýze BOZP společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. [18]

CHECK LIST			
Název a adresa subjektu:		Datum:	
Schätzle shoes CZ, s.r.o. tř. Tomáše Bati 1721, 765 02 Otrokovice		15. 2. 2019	
Hodnocení rizik provedl: Ing. Radek Čabla, Hana Otradovcová			
Je pracoviště dostatečně chráněno před bezpečnostními riziky?		<u>Ano/Ne</u>	
Pořadové číslo	Otázka	Ano	Ne
1.	Je na pracovišti vhodná podlahová krytina?	✓	
2.	Je zajištěna na pracovišti cirkulace vzduchu?	✓	
3.	Je dodržována optimální teplota pro daný druh práce?	✓	
4.	Je pracoviště chráněno před přímým slunečním zářením?	✓	
5.	Jsou místnosti dostatečně osvětleny přírodním nebo umělým světlem?	✓	
6.	Je na pracovišti přiměřená míra vlhkosti?	✓	
7.	Má každý pracovník pro svou činnost vyhrazen dostatečný prostor?	✓	
8.	Je pracoviště dostatečně odhlučněno?	✓	
9.	Nebrání umístění rozvodových kabelů bezpečnému pohybu zaměstnanců?	✓	
10.	Je pracoviště ergonomicky upraveno (židle, stůl, atd.)?	✓	
11.	Jsou umístěny základní zdravotní prostředky na místě všem pracovníkům přístupném?	✓	
12.	Je známo jméno zdravotníka, který je proškolen a poskytuje první pomoc na pracovišti?	✓	

13.	Jsou nebezpečné prostory řádně (dle odpovídajících předpisů) označeny?	✓	
14.	Jsou udržovány na pracovišti hygienické předpisy (pravidelný úklid)?	✓	
15.	Jsou umístěna upozornění na vlhkou podlahu (např. při mytí)?	✓	
16.	Je udržována budova, v níž je pracoviště umístěno, ve stavu způsobilém k užívání k výkonu dané práce?	✓	
17.	Je prováděna pravidelná odborná kontrola všech elektrozařízení a elektrorozvodů?	✓	
18.	Je pracoviště chráněno před vnikem neoprávněných osob?	✓	
19.	Je pracoviště vybaveno signálním SOS tlačítkem?		✓
20.	Je na pracovišti centrální rozhlas, kterým lze upozornit všechny pracovníky na vznik mimořádné události?		✓
21.	Jsou všechna pracoviště nekuřácká?	✓	
22.	Obsahuje pracoviště dostatečný počet toalet na počet pracovníků v přiměřené vzdálenosti?	✓	
23.	Jsou prostory budovy, v níž je umístěno pracoviště, a její bezprostřední okolí chráněno bezpečnostním kamerovým systémem?		✓
24.	Jsou budova a zaměstnanci fyzicky chráněni (bezpečnostní agentura, stráž)?		✓
25.	Jsou pracovníci pravidelně proškolení ohledně zásad BOZP?	✓	
26.	Jsou pracovníci vybaveni ochrannými pracovními pomůckami?	✓	
27.	Jsou únikové cesty a nouzové východy řádně označeny a udržovány volně průchozí?	✓	
28.	Jsou pracovníci seznámeni s místem evakuace či shromaždiště pro případ krizové situace?	✓	
29.	Jsou na pracovišti umístěny požární hlásiče?		✓
30.	Jsou na pracovišti umístěny plynové hlásiče?		✓
31.	Je pracoviště chráněno před povětrnostními vlivy?	✓	
32.	Jsou prováděna školení pracovníků k řešení krizových situací (požár, povodeň, únik plynu, napadení) a s tím související cvičení?	✓	
33.	Mají všichni pracovníci provedenou vstupní lékařskou prohlídku?	✓	
34.	Mají všichni zaměstnanci provedenou periodickou lékařskou prohlídku?	✓	

Na základě zjištěných údajů z Check listu byly s ředitelem společnosti diskutovány záporně zodpovězené otázky.

Je pracoviště vybaveno signálním SOS tlačítkem?

- Firma nevidí účelnost v opatřování pracovišť SOS tlačítkem. Cizí osoby do prostoru firmy obvykle nemají přístup a nevyskytují se. Pracoviště jsou společná pro více osob, které jsou okamžitě k dispozici v případě ohrožení.

Je na pracovišti centrální rozhlas, kterým lze upozornit všechny pracovníky na vznik mimořádné události?

- Prostory firmy nejsou natolik velké, aby bylo nutné zavádět rozhlasový systém.

Jsou prostory budovy, v níž je umístěno pracoviště, a její bezprostřední okolí chráněno bezpečnostním kamerovým systémem?

- Firma Schätzle shoes CZ, s.r.o. zvažuje zavedení monitorovacího zařízení s možností průběžné kontroly práce na pracovištích. Zřízení monitorovacího zařízení je odvislé především od ekonomických možností firmy, ale také v závislosti na problematice GDPR.

Jsou budova a zaměstnanci fyzicky chráněni (bezpečnostní agentura, stráž)?

- Zaměstnancům nehrozí vnější nebezpečí, tudíž fyzická ochrana není zajištěna. Firma má zabezpečovací zařízení, které je napojené na centrálu soukromé bezpečnostní agentury. Bezpečnostní agentura monitoruje před vnějším vniknutím do objektu prázdnou budovu.

Jsou na pracovišti umístěny požární hlásiče?

- Ředitel firmy souhlasí s tím, že by bylo vhodné umístit na pracoviště požární hlásiče. Jejich zavedení je závislé na ekonomických možnostech firmy.

Jsou na pracovišti umístěny plynové hlásiče?

- Vzhledem k vytápění firmy teplárnou Otrokovice není nutné plynové hlásiče instalovat.

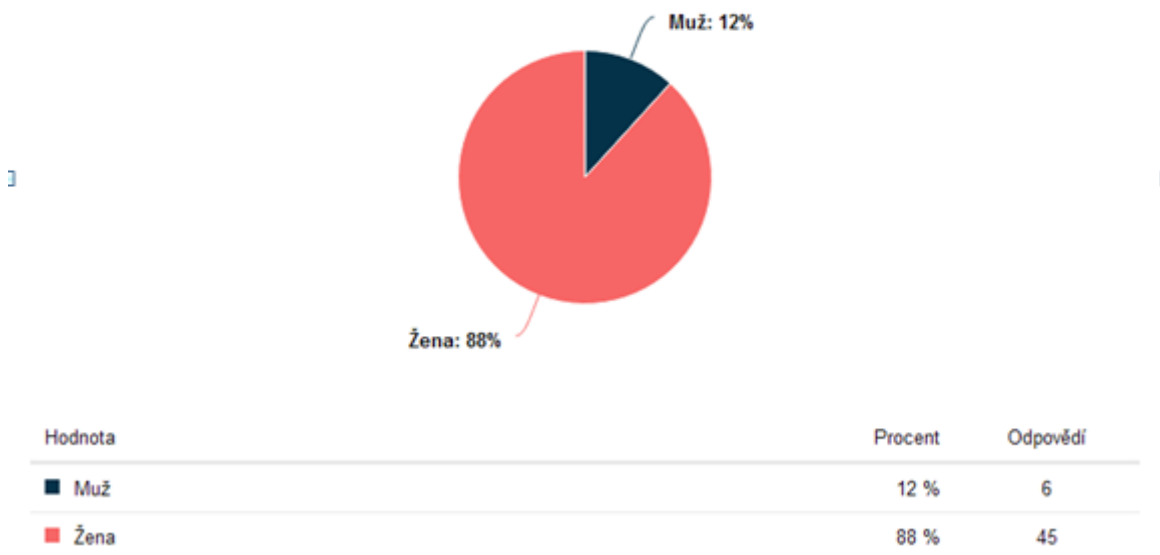
7.8.2 Dotazník

Další vybranou metodou pro analýzu rizik v oblasti BOZP společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. byla zvolena forma dotazníku.

V dotazníku bylo formulováno 25 otázek. Ve 24 případech se jedná o otázky uzavřené a jedna otázka je otevřená. K vyplnění dotazníku byli vyzváni všichni zaměstnanci firmy. Dotazník vyplnilo celkem 51 respondentů.

V následujících grafech je znázorněn a následně vyhodnocen postoj zaměstnanců k položeným dotazům.

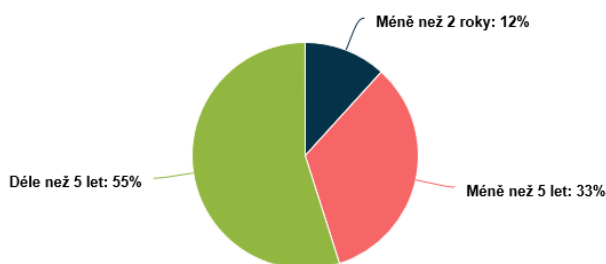
1. Jste muž nebo žena?

Graf 4 Vyhodnocení dotazu - Jste muž nebo žena? [18]

Z grafu lze vyčíst, že většina zaměstnanců, kteří dotazník vyplnili, jsou ženského pohlaví, což odpovídá také faktu, že ve společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. pracují převážně ženy.

2. Jak dlouho ve společnosti pracujete?

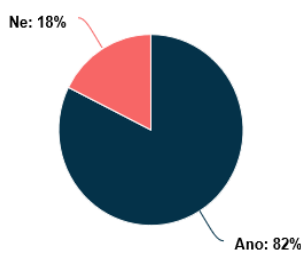

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ Méně než 2 roky	12 %	6
■ Méně než 5 let	33 %	17
■ Déle než 5 let	55 %	28

Graf 5 Vyhodnocení dotazu - Jak dlouho u společnosti pracujete? [18]

Z grafu je zřejmé, že na dotazník odpovídali převážně zaměstnanci, kteří u firmy Schätzle shoes CZ, s.r.o. pracují déle než 5 let, z čehož se dá usoudit, že s problematikou BOZP již mají tito zaměstnanci dlouhodobější zkušenosti. Respondentů pracujících ve firmě méně než 2 roky bylo pouze 6.

3. Zajímá se skutečně Váš zaměstnavatel o bezpečnost a ochranu zdraví při práci zaměstnanců?

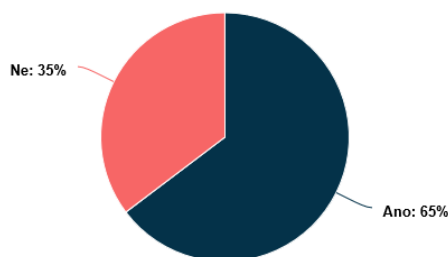

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ Ano	82 %	42
■ Ne	18 %	9

Graf 6 Vyhodnocení dotazu - Zajímá se skutečně Váš zaměstnavatel o bezpečnost a ochranu zdraví při práci? [18]

Celkem 9 dotazovaných zodpovědělo, že se zaměstnavatel skutečně nezajímá o BOZP zaměstnanců, přičemž návrhy na zlepšení BOZP uvedli později pouze 3 osoby.

4. Je Vaše pracoviště dostatečně bezpečnostně vybavené?

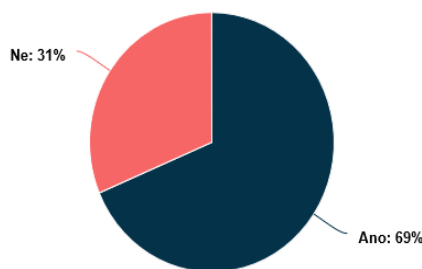

Hodnota	Procent	Odpovědí
Ano	65 %	33
Ne	35 %	18

Graf 7 Vyhodnocení dotazu - Je Vaše pracoviště dostatečně bezpečnostně vybavené? [18]

Z grafu vyplývá, že asi 1/3 přesně 35 % dotázaných se domnívá, že jejich pracoviště není dostatečně bezpečnostně vybavené. Tato informace by měla být pro zaměstnavatelem podnikem k zavedení opatření.

5. Jsou Vám zaměstnavatelem poskytovány všechny potřebné osobní ochranné pomůcky?

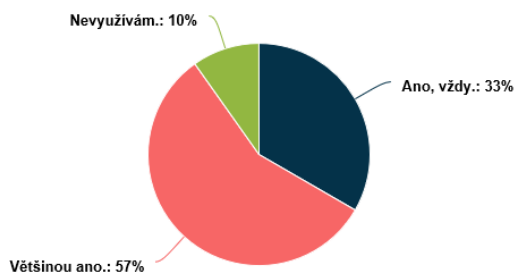

Hodnota	Procent	Odpovědí
Ano	69 %	35
Ne	31 %	16

Graf 8 Vyhodnocení dotazu - Jsou Vám zaměstnavatelem poskytovány všechny potřebné osobní ochranné pomůcky? [18]

31 % zaměstnanců z 51 uvádí, že jim nejsou poskytovány všechny potřebné OOPP a naopak tomu 69 % z dotazovaných je s poskytováním OOPP spokojeno. Výsledek tohoto dotazu je podnětnou informací k návrhu na zlepšení

6. Využíváte vždy všechny potřebné osobní ochranné pomůcky?

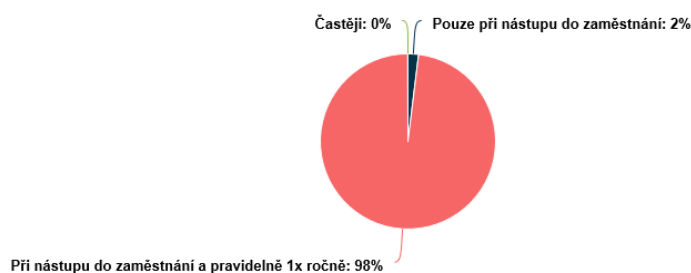

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano, vždy.	33 %	17
Většinou ano.	57 %	29
Nevyužívám.	10 %	5

Graf 9 Vyhodnocení dotazu - Využíváte vždy všechny potřebné osobní ochranné pomůcky? [18]

Z odpovědí na otázku č. 6 plyne, že 10 % z dotazovaných nevyužívá poskytovaných OOPP, 57 % dotazovaných tedy většina využívá OOPP, ale ne vždy a 33 % osob využívá OOPP vždy. Využívání OOPP je třeba důsledně kontrolovat ze strany nadřízených zaměstnanců.

7. Jak často se účastníte školení o BOZP?

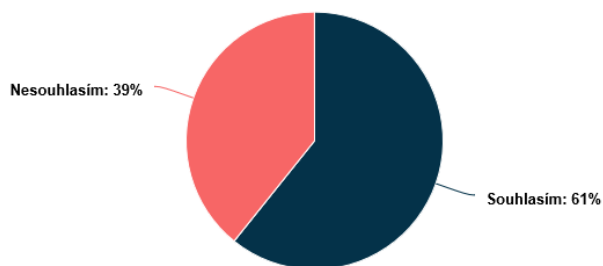

Hodnota	Procent	Odpovědi
Pouze při nástupu do zaměstnání	2 %	1
Při nástupu do zaměstnání a pravidelně 1x ročně	98 %	50
Častěji	0 %	0

Graf 10 Vyhodnocení dotazu - Jak často se účastníte školení o BOZP? [18]

Z celkového počtu 51 odpovědí na dotaz četnosti školení o BOZP se jedna neshoduje s ostatními, kdy se všichni respondenti vyjádřili, že školení BOZP absolvují při nástupu do zaměstnání a pravidelně 1x ročně.

8. Někteří zaměstnanci se o BOZP příliš nestarají.

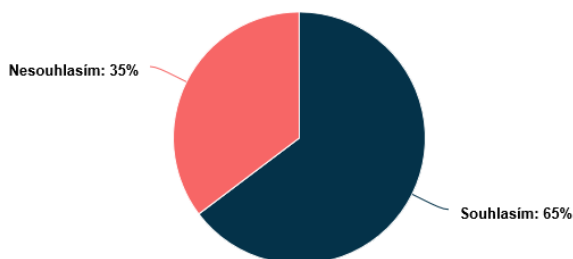

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ Souhlasím	61 %	31
■ Nesouhlasím	39 %	20

Graf 11 Vyhodnocení dotazu - Někteří zaměstnanci se o BOZP příliš nestarají. [18][18]

Z grafu vyplývá, že 31 zaměstnanců, což tvoří 61 % z celkového počtu dotazovaných, má za to, že se někteří zaměstnanci o BOZP příliš nestarají. Oboustranný zájem o BOZP v zaměstnání by měl být skoro samozřejmostí.

9. Některé postupy v oblasti BOZP nejsou příliš praktické.

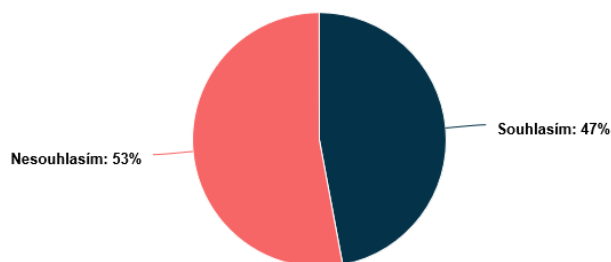

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ Souhlasím	65 %	33
■ Nesouhlasím	35 %	18

Graf 12 Vyhodnocení dotazu - Některé postupy v oblasti BOZP nejsou příliš praktické. [18]

Z grafu lze vyvodit, že poměrně vysoké procento dotázaných tedy 65 % pochybuje o praktičnosti některých postupů v oblasti BOZP. Zaměstnavatel by měl se zaměstnanci otevřeně diskutovat o problematice BOZP a přijímat podněty ke zlepšení stávajícího stavu.

10. Nadřízení pracovníci zřídka kontrolují, zda lidé pracují bezpečně.

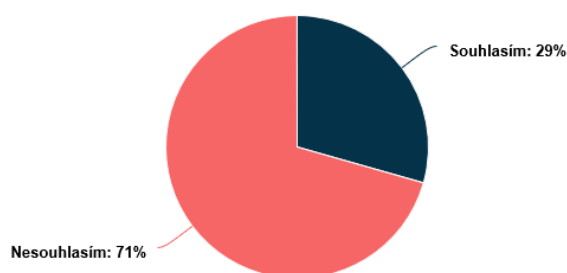

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ Souhlasím	47 %	24
■ Nesouhlasím	53 %	27

Graf 13 Vyhodnocení dotazu - Nadřízení pracovníci zřídka kontrolují, zda lidé pracují bezpečně. [18][18]

Na grafu je znázorněn počet pracovníků, kteří sdělili, že nadřízení pracovníci zřídka kontrolují, zda lidé pracují bezpečně. S touto informací souhlasí téměř polovina dotázaných, přesně 24 osob což je 47 % z celkového počtu dotazovaných. Informace je podnětem pro zintenzivnění kontrol bezpečnosti ze strany nadřízených.

11. Některé práce zde je těžké provádět bezpečně.

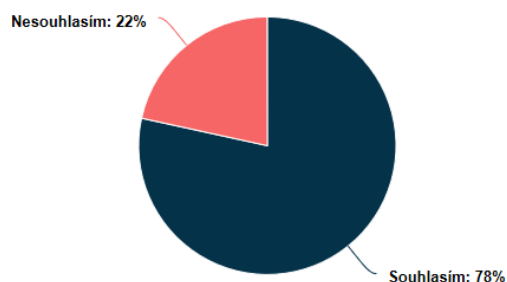

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ Souhlasím	29 %	15
■ Nesouhlasím	71 %	36

Graf 14 Vyhodnocení dotazu - Některé práce zde je těžké provádět bezpečně. [18]

Z grafu je patrné, že 15 osob souhlasí s tím, že některé práce je těžké provádět bezpečně, ale více než 2/3 dotazovaných s tímto tvrzením nesouhlasí.

12. Nehody, ke kterým dojde, jsou vždy hlášeny.

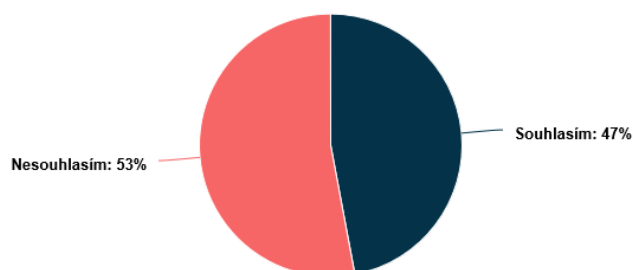

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ Souhlasím	78 %	40
■ Nesouhlasím	22 %	11

Graf 15 Vyhodnocení dotazu - Nehody, ke kterým dojde, jsou vždy hlášeny. [18]

Z následujícího grafu vyčteme, že 11 dotazovaných tvrdí, že nejsou všechny nehody hlášené. V daných případech se může jednat o porušování povinností ze strany zaměstnanců.

13. Moji spolupracovníci velmi silně vystupují proti lidem, kteří porušují pravidla BOZP.

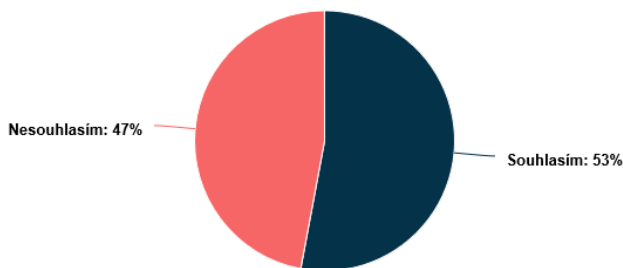

Hodnota	Procent	Odpovědi
■ Souhlasím	47 %	24
■ Nesouhlasím	53 %	27

Graf 16 Vyhodnocení dotazu - Moji spolupracovníci velmi silně vystupují proti lidem, kteří porušují pravidla BOZP. [18]

Graf znázorňuje, že poměrně velké procento dotazovaných přesně 53 % nesouhlasí s tím, že by jejich kolegové nějakým způsobem řešili porušování BOZP na pracovišti. Přístup ze strany zaměstnanců k BOZP se tedy nejeví optimální a zaměstnanci by k takovému přístupu měli být motivováni.

14. Vyšetřování nehod se většinou využívá ke zjištění či to byla vina.

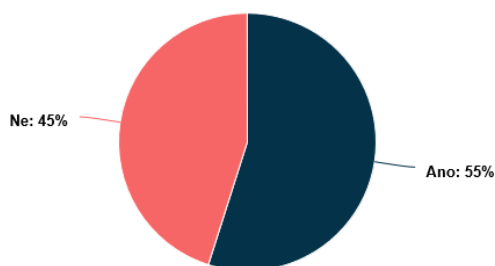

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ Souhlasím	53 %	27
■ Nesouhlasím	47 %	24

Graf 17 Vyhodnocení dotazu - Vyšetřování nehod se většinou využívá ke zjištění, či to byla vina. [18]

Dle znázorněného výsledku vidíme 2 zhruba stejně objemné skupiny odpovědí s odlišným tvrzením. 53 % dotazovaných tvrdí, že na základě vyšetřování nehod se zjišťuje viník nehody a naproti tomu 47 % dotazovaných tvrdí opak.

15. Stal se Vám nebo Vašemu kolegovi v současném zaměstnání pracovní úraz?

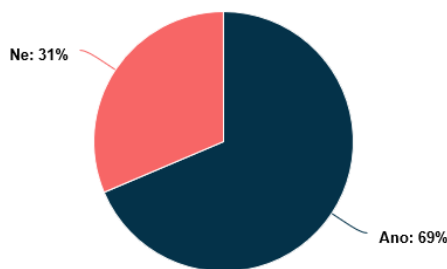

Hodnota	Procent	Odpovědí
■ Ano	55 %	28
■ Ne	45 %	23

Graf 18 Vyhodnocení dotazu - Stal se Vám nebo Vašemu kolegovi v současném zaměstnání pracovní úraz? [18]

Dle grafu se 28 dotazovaných osob již v zaměstnání s pracovním úrazem setkala a naproti tomu 23 osob se dosud s úrazem na pracovišti nesetkala.

16. Byla provedena nějaká preventivní opatření proti dalším podobným úrazům?

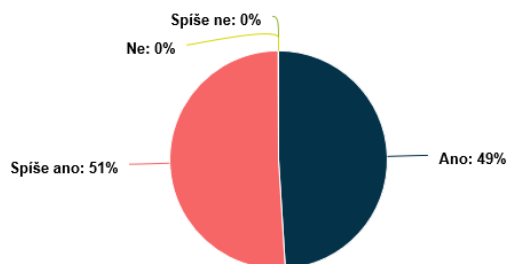

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano	69 %	35
Ne	31 %	16

Graf 19 Vyhodnocení dotazu - Byla provedena nějaká preventivní opatření proti dalším podobným úrazům? [18]

Graf vyjadřuje, že 35 respondentů z celkového počtu 51 dotazovaných uvedlo, že byla po pracovním úraze na pracovišti provedena opatření proti dalším podobným úrazům.

17. Máte na Vašem pracovišti dostatek prostoru?

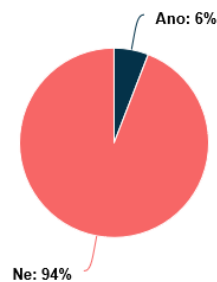

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano	49 %	25
Spíše ano	51 %	26
Spíše ne	0 %	0
Ne	0 %	0

Graf 20 Vyhodnocení dotazu - Máte na Vašem pracovišti dostatek prostoru? [18]

Na grafu vidíme, že 49 % dotazovaných uvedlo, že na pracovišti má dostatek prostoru a 51 % dotazovaných uvedlo možnost „spíše ano“. Pozitivní je, že nikdo z dotazovaných netrpí pocitem nedostatku prostoru na pracovišti.

18. Máte nějaké vlastní návrhy pro zlepšení BOZP na pracovišti?

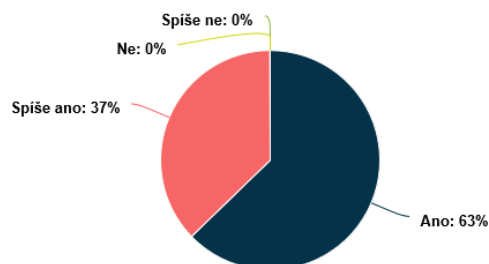

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano	6 %	3
Ne	94 %	48

Graf 21 Vyhodnocení dotazu - Máte nějaké vlastní návrhy pro zlepšení BOZP na pracovišti? [18]

Z celkového hodnocení dotazníku by se dalo očekávat, že návrhů na zlepšení BOZP bude mít mnohem více odpovídajících. Pouze 3 osoby své návrhy na zlepšení následně uvedly v otevřené otázce číslo 25. Dalších 48 odpovídajících uvedlo, že návrhy na zlepšení nemá.

19. Udržujete pořádek na pracovišti?

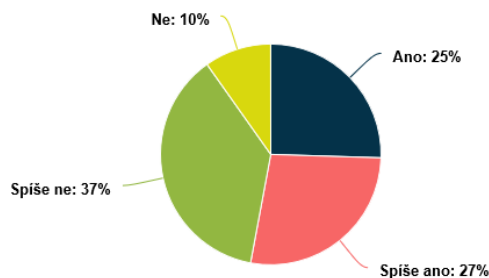

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano	63 %	32
Spíše ano	37 %	19
Spíše ne	0 %	0
Ne	0 %	0

Graf 22 Vyhodnocení dotazu - Udržujete pořádek na pracovišti? [18]

Z grafu vyplývá, že pracovníci se snaží udržovat pořádek na pracovišti, 63 % dotazovaných zaměstnanců zvolilo variantu „ano“ a 37 % dotazovaných se přiklonilo k variantě „spíše ano“. Nikdo z tázaných nevedl, že by na pracovišti neudržoval pořádek.

20. Je Vaše práce jednotvárná, málo různorodá?

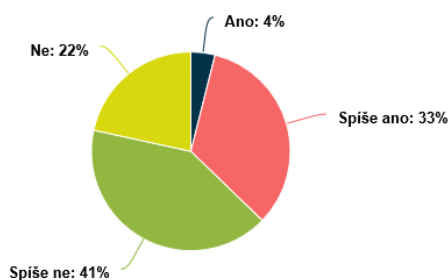

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano	25 %	13
Spíše ano	27 %	14
Spíše ne	37 %	19
Ne	10 %	5

Graf 23 Vyhodnocení dotazu - Je Vaše práce jednotvárná, málo různorodá? [18]

Z grafu je zřejmé, že pracovní náplně zaměstnanců jsou různé. 25 % zaměstnanců tvrdí, že jejich práce je jednotvárná, 27 % se přiklání ke stejnému názoru s menší jistotou, 37 % dotazovaných uvádí, že jejich práce není úplně jednotvárná a 10 % rozhodně jednotvárnou práci nemá.

21. Obtěžuje Vás při práci přílišné horko nebo chlad?

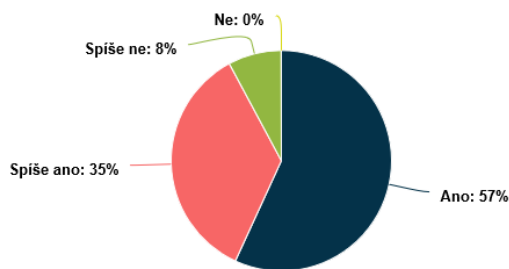

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano	4 %	2
Spíše ano	33 %	17
Spíše ne	41 %	21
Ne	22 %	11

Graf 24 Vyhodnocení dotazu - Obtěžuje Vás při práci přílišné horko nebo chlad? [18]

22% dotazovaných je spokojeno s klimatickými podmínkami na pracovišti, 41 % z odpovídajících klima akceptuje, 33 % příliš spokojeno není a 2 % klimatické podmínky při práci obtěžují.

22. Je Vaše pracoviště dostatečně osvětlené?

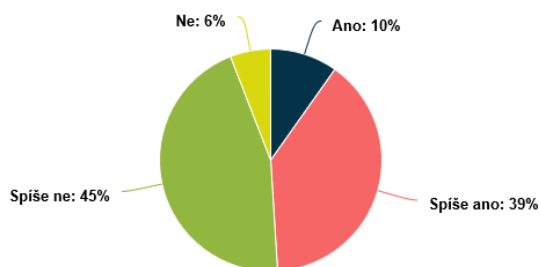

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano	57 %	29
Spíše ano	35 %	18
Spíše ne	8 %	4
Ne	0 %	0

Graf 25 Vyhodnocení dotazu – Je Vaše pracoviště dostatečně osvětlené? [18]

Z grafu je zřejmé, že s osvětlením pracoviště považuje za dostatečné 57 % dotazovaných, 35 % nemá s osvětlením problém a méně spokojeno je pouze 8 % dotázaných tedy 4 osoby.

23. Je na Vašem pracovišti příliš hlučno?

Hodnota	Procent	Odpovědi
Ano	10 %	5
Spíše ano	39 %	20
Spíše ne	45 %	23
Ne	6 %	3

Graf 26 Vyhodnocení dotazu – Je na Vašem pracovišti příliš hlučno? [18]

Z grafu je patrné, že 10 % dotazovaných silně vnímá hluk na pracovišti, 39 % uvádí, že na pracovišti je spíše hlučno, 45 % dotazovaných uvádí, že na jejich pracovišti spíše není hlučno a 6 % pracuje v nehlučném prostředí.

Poslední otázka byla otázkou otevřenou ve znění:

25. Jaké návrhy na zlepšení BOZP na pracovišti máte?

Bohužel ze všech 51 dotazovaných se pouze 3 osoby otevřeně k této otázce vyjádřili s požadavky:

- Doplnit klimatizaci v některých prostorách dílen;
- Více oddělit od sebe jednotlivá pracoviště;
- Doplnit výběr ochranných pomůcek, zajistit možnost změn pracovních poloh u šiček např. možnost zdravotních židlí, zdravotních či polohovacích polštářků, klekaček, zřízení možnosti střídání pracoviště ve stoje.

Všechny tři zmíněné připomínky budou zahrnuty do návrhů na zlepšení.

7.9 Posouzení rizik při práci na strojích

Následující část je věnována posouzení rizik při práci na strojích pomocí matice. Jak již bylo zmíněno v části teoretické, jedná se o kombinaci pravděpodobnosti a závažnosti neboli rozsahu škody na zdraví či majetku. Matice rizik je subjektivním nástrojem pro posouzení rizika. Po vyhodnocení rizik jsou následně uvedena opatření, která je třeba provést pro zmírnění rizika a po jejich zavedení je opět třeba vyhodnotit stav. V následujících tabulkách jsou míram pravděpodobnosti (R) a závažnosti (Z) přiřazeny přiměřené hodnoty dle uvážení.

Tabulka 7 Pravděpodobnost úrazu [18]

5	Časté
4	Pravděpodobné
3	Možné
2	Nepravděpodobné
1	Velmi nepravděpodobné

Tabulka 8 Míra závažnosti úrazu [18]

1	Zanedbatelný
2	Malý
3	Střední
4	Kritický
5	Katastrofický

Tabulka matice rizik byla již uvedena v teoretické části a zcela odpovídá našemu případu hodnocení rizik při práci na strojích.

Pro hodnocení rizik byly zkoumány 3 typy strojů, které jsou nejčastěji využívány při výrobním procesu firmy Schätzle shoes CZ, s.r.o. Jedná se o:

- Vysekávací stroje umístěné v manipulační dílně;
- Šicí stroje v šicí dílně;
- Stroje spodkové montážní dílny, které mají funkce lisovací, drásací, žehlící, napínací apod.).

V následujících tabulkách jsou zaznamenána možná ohrožení při práci na strojích dle jednotlivých skupin strojů. Po přiřazení hodnot pravděpodobnosti úrazu (P) a hodnot závažnosti úrazu (Z) je zde vypočtena míra rizika (R) při práci na strojích. V následujícím sloupci jsou uvedena opatření pro zmírnění rizika výskytu úrazu a opětovně jsou přiřazeny hodnoty pravděpodobnosti úrazu (P), závažnosti úrazu (Z) a proveden výpočet míry rizika (R) po zavedení příslušných opatření.

Tabulka 9 Hodnocení rizik při práci na strojích manipulační dílny [18]

Vysekávací stroje, tváření lisy manipulační dílny							
Způsob ohrožení	(P)	(Z)	(R)	Opatření	Stav po zavedení opatření		
					(P)	(Z)	(R)
Zachycením pohybujícími se částmi stroje	4	4	16	Poučení pracovníka o BOZP pro práci s vysekávacími stroji (interní dokument pro vysekávání polotovarů)	3	3	9
Vstupem do nebezpečného prostoru tlačných a střížných míst	3	4	12	Vybavení patřičnými OOPP (interní dokument o poskytování OOPP)	2	3	6
Úpravou materiálu v průběhu opracování nebo nesprávným zakládáním nástroje a nevhodným odebráním	4	4	16	1x ročně seznámení s pokyny BOZP	3	3	9
Mechanickým poraněním částí rukou a prstů	3	3	9	Dodržování bezpečných vzdáleností	2	2	4
Chybným úkonem seřizovače	3	3	9	Nošení vhodných pracovních oděvů a obuvi	2	3	6
Uklouznutím, zakopnutím, pádem v důsledku nerovnosti nebo nečistoty na podlaze	3	3	9	Kontrola seřízení stroje Kontrola dodržování BOZP nadřazeným na pracovišti	2	2	4

Tabulka 10 Hodnocení rizik práce na strojích šicí dílny [18]

Šicí stoje							
Způsob ohrožení	(P)	(Z)	(R)	Opatření	Stav po zavedení opatření		
					(P)	(Z)	(R)
Mechanickým poškozením horních končetin – jehlou, při výměně jehly	3	3	9	Poučení pracovníka o BOZP pro práci s vysekávacími stroji (pokyny BOZP pro práci na šicích strojích)	2	2	4
Zachycením pohybujícími se částmi stroje (vlasy ozdoby na krku, rukou)	3	3	9	Vybavení patřičnými OOPP (interní dokument o poskytování OOPP)	2	3	6
Mechanickým poškozením obličeje a oka zlomením jehly případně popálení	3	3	9	1x ročně seznámení s pokyny BOZP Dodržování bezpečnostních přestávek, střídání poloh, židlí, pracovišť	2	3	6
Mechanickým poškozením dolních končetin pádem ručního náradí	3	3	9	Dodržování odkládání šperků a spínání dlouhých vlasů	2	2	4
Pracovní polohou	3	3	9	Nošení vhodného oděvu a obuvi	2	2	4
Uklouznutím, zakopnutím, pádem v důsledku nerovnosti nebo nečistoty na podlaze	2	3	6	Kontrola dodržování BOZP nadřazeným na pracovišti	1	2	2

Tabulka 11 Hodnocení rizik práce na strojích spodkové montážní dílny [18]

Stroje spodkové montážní dílny							
Způsob ohrožení	(P)	(Z)	(R)	Opatření	Stav po zavedení opatření		
					(P)	(Z)	(R)
Mechanickým poškozením horních končetin včetně popálenin (lisovací, drásací, napínací)	4	4	16	Poučení pracovníka o BOZP pro práci s vysekávacími stroji (pokyny BOZP pro práci na obuvnických strojích)	3	3	4
Zachycením pohybujícími se částmi stroje	4	4	12	Vybavení patřičnými OOPP (interní dokument o poskytování OOPP)	3	3	9
Mechanickým poškozením obličeje a oka	3	4	12	1x ročně seznámení s pokyny BOZP	2	3	6
Mechanickým poškozením dolních končetin pádem ručního náradí	3	3	9	Sepnutí odsávání a zabezpečení dostatečného větrání pracoviště	2	2	4
Vdechováním nebezpečných látek	4	4	16	Nošení vhodného oděvu a obuvi	3	3	9
Uklouznutím, zakopnutím, pádem v důsledku nerovnosti nebo nečistoty na podlaze	3	3	9	Kontrola dodržování BOZP nadřazeným na pracovišti	2	2	4

7.10 Zhodnocení situace BOZP u společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o.

V průběhu zpracování bakalářské práce a analýzou stávající situace BOZP ve vybrané společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. bylo zjištěno, že problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je na poměrně kvalitní úrovni. Zejména o tom svědčí fakt, že úrazovost ve společnosti je velmi nízká. Firma za dobu své působnosti nezaznamenala žádný smrtelný úraz ani neřešila žádný případ nemoci z povolání. Dokumentace k BOZP je detailně propracovaná a zaměstnavatel dodržuje všechna zákonná ustanovení BOZP.

I přes veškerou snahu o maximálně dobře odváděnou práci zaměstnavatele v oblasti BOZP, byly odhaleny určité nedostatky, které je vhodné řešit lepším způsobem.

Z analýzy dotazníku vyplynulo, že 1/3 zaměstnanců si myslí, že jim nejsou poskytovány všechny potřebné OOPP. Lze navrhnout, aby vedení firmy na základě komunikace se zaměstnanci prostřednictvím přímých nadřízených jednotlivých útvarů provedli šetření u svých podřízených a vyhodnotili konkrétní nedostatky, následně provedli průzkum trhu a dokoupení vyhovujících OOPP dle ekonomických možností firmy.

V dotazníku byl ze strany zaměstnanců uveden také požadavek na zajištění možnosti změny pracovních poloh u šiček např. možnost výběru zdravotních židlí, zdravotních či polohovacích polštářků, klekaček, případně jiného sedacího zařízení nebo možnost střídání pracoviště ve stoje. Vzhledem k tomu, že sedací poloha a jednostranný pohyb má velký vliv na zdraví člověka a tato oblast byla i při kategorizaci prací Krajskou hygienickou stanicí zařazena do rizikovější 3. kategorie, je na místě doporučit, aby se zaměstnavatel problematikou lepšího uzpůsobení pracoviště šičky rozhodně zabýval a pokusil se vytvořit další možnosti pro změnu poloh při práci na pracovišti. Jako bonus by mohl zaměstnavatel přispívat zaměstnancům na preventivní rehabilitační cvičení. Současný trend doporučuje i cvičení v průběhu pracovní směny např. desetiminutové kolektivní cvičení.

Z Check listu vyplynulo, že firma nemá instalovány požární hlásiče. Hrozba vzniku požáru skutečně existuje a nelze ji podcenit. Řešení tohoto problému je jedním z nejdůležitějších úkolů, na který je třeba se zaměřit.

Dále bylo zjištěno, že sami zaměstnanci problematiku BOZP podceňují a přestože se účastní pravidelných školení, mnohdy nedodržují své povinnosti. Z dotazníku např. vyplynulo, že pravděpodobně nehlásí všechny pracovní úrazy nebo nevyužívají poskytnuté OOPP k práci. Z tohoto důvodu je nutná důslednější kontrola přímých nadřízených na jed-

notlivých pracovištích. K důslednější kontrole by mohla pomoci instalace monitorovacího systému, který ve firmě chybí, a zaměstnavatel o ní uvažuje, což vyplynulo z diskuze s ředitelem firmy. Lze doporučit provádění školení BOZP v menších kolektivech a případně i formou diskuze, tak aby došlo k většímu zapojení zaměstnanců a jejich pochopení, že BOZP je velmi důležitá především pro jejich ochranu.

Další požadavek vznesený ze strany zaměstnanců byl na doplnění klimatizace v některých prostorách dílen. Z dotazníkového šetření však vyplynulo, že většina respondentů je s klimatickými podmínkami na pracovišti spokojena a dle informace vedení firmy doplnění klimatizačních jednotek bylo provedeno naposled v loňském roce. Nabízí se možnost izolování alespoň některých pracovišť, což byl poslední námět na zlepšení BOZP vyplývající z dotazníku. Realizaci je však nutno zvážit s ohledem na technologické a pracovní postupy zavedené ve výrobě.

ZÁVĚR

V teoretické části byla popsána historie a současné trendy v BOZP, jsou zde vymezeny základní pojmy, legislativa a shrnuta teorie analýzy rizik.

V praktické části je nejprve představena vybraná společnost Schätzle shoes CZ, s.r.o. a následně je problematika BOZP v této firmě analyzována formou pozorování a popisu. Formou Check listu, dotazníkového šetření a maticí rizik je provedena analýza BOZP ve společnosti a následně je provedeno zhodnocení a navržena doporučení pro zlepšení.

Právní úprava BOZP je obsáhlá a neustále se rozvíjí. V menších firmách nejsou samostatné pozice techniků BOZP, ale jejich práci provádí externě osoba odborně způsobilá. Jsou to profesionálové, kteří sledují aktuální legislativu a mají praktické zkušenosti v oboru. Jsou nestranní a mnohdy firmám přispívají praktickými radami a odhalují rizika v místech, kde pro zaměstnavatele nemusí být patrné.

Jak již bylo na začátku uvedeno, problematika BOZP je nezbytnou součástí produktivního období každého člověka. Zdraví je pro každého z nás nenahraditelné a lidé si v současné době už velmi dobře uvědomují důležitost jeho ochrany. Dodržování stanovených pravidel, způsob jednání i používání ochranných pracovních pomůcek napomáhá k ochraně zdraví.

Bakalářská práce se stala uceleným obrazem teorie a praxe BOZP ve vybrané společnosti. Dle mého názoru se mi podařilo naplnit všechny zásady pro její vypracování a tím naplnit cíl této bakalářské práce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP. 2.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 377 s. ISBN 978-80-7552-106-4.
- [2] JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. 5.*, rozšíř. vyd. Olomouc: ANAG, c2011. 503 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 9788072636853.
- [3] VEBER, Jaromír a Eva PINCOVÁ. *Management bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. 1.* vyd. Praha: Professional Publishing, 2008. 149 s. ISBN 9788086946467.
- [4] NEUGEBAUER, Tomáš. *Školení bezpečnosti práce, požární ochrany a motivační školení k prevenci rizik. 2.* vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 150 s. ISBN 978-80-7552-957-2
- [5] Evropské směrnice o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, 2019. In: *Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci* [online]. [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <https://osha.europa.eu/cs/safety-and-health-legislation/european-directives>
- [6] Mezinárodní organizace práce (ILO), 2019. In: *Svaz průmyslu a dopravy České republiky* [online]. [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <https://www.spcr.cz/aktivity/evropske-a-mezinarodni-vztahy/sp-v-mezinarodnich-organizacich/ilo/7400-mezinarodni-organizace-prace-ilo>
- [7] ŠENK, Zdeněk. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: prakticky a přehledně podle normy OHSAS. 2.*, aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012, 311 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-737-9.
- [8] Jednotlivé prvky SMBOZP dle ČSN OHSAS 18001:2008, 2011. In: *BOZP Profi CZ* [online]. [cit. 2018-12-15]. Dostupné z: <https://www.bozpprofi.cz/33/jednotlive-prvky-smbozp-dle-csn-ohsas-18001-2008-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EnaUJIcVHVaf7w2rqNtA1aMB8q2Z8oGSQ/>
- [9] VALA, Jiří. *Systémové řízení bezpečnosti a ochrany zdraví v organizacích. Vydání první.* Praha: Wolters Kluwer, 2016, 243 s. ISBN 978-80-7552-109-5.
- [10] Česko. Zákon č. 262/2006 Sb., ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, In: *ASPI* [právní informační systém]. Praha Wolters Kluwer ČR [vid. 2019-01-28].
- [11] Česko. Zákon č. 309/2006 Sb., ze dne 23. května 2006, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, In: *ASPI* [právní informační systém]. Praha Wolters Kluwer ČR [vid. 2019-01-28].
- [12] Státní úřad inspekce práce, 2019. In: *SUIP* [online]. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <http://www.suip.cz/>

- [13] Česko. Zákon č. 258/2000 Sb., ze dne 14. července 200, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, In: *ASPI* [právní informační systém]. Praha Wolters Kluwer ČR [vid. 2019-01-28].
- [14] ŠENK, Zdeněk. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve státní správě a samosprávě: právní předpisy BOZP s odborným komentářem, vzorové dokumenty a formuláře, judikáty k problémovým oblastem BOZP, poznámky a doporučení autora*. Olomouc: ANAG, [2015], 214 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-953-3.
- [15] NEUGEBAUER, Tomáš. *Vyhledání a vyhodnocení rizik v praxi. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Wolters Kluwer, 2014, 111 s. ISBN 978-80-7478-458-3
- [16] Historie bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, 2014. In: *Bezpečnost práce info* [online]. [cit. 2018-12-11]. Dostupné z <https://www.bezpecnostprace.info/bozp/historie-bezpecnosti-a-ochrany-zdravi-pri-praci/>
- [17] Výroční zpráva Schätzle shoes CZ, s.r.o. 2014
- [18] Vlastní
- [19] Interní dokumenty společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	a jiné
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CLA	Check List Analysis
CZ	Czech republic
ČR	Česká republika
ČSN	Česká státní norma
EU	Evropská unie
GDPR	General Data Protection Regulation (ochrana osobních údajů)
KHS	Krajská hygienická stanice
MOP	Mezinárodní organizace práce
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OHSAS	Occupational Health And Safety (bezpečnost a ochrana zdraví při práci)
OIP	Oblastní inspektorát práce
OOPP	Osobní ochranné pracovní pomůcky
OOVZ	Orgán ochrany veřejného zdraví
OSN	Organizace spojených národů
OZO	Odborně způsobilá osoba
P	Pravděpodobnost vzniku škody
PEL	Přípustné expoziční limity
R	Riziko
Sb.	Sbírky
tzn.	to znamená
Z	závažnost, rozsah škody

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Schéma managementu rizik [1].....	27
Obrázek 2 Logo společnosti [19].....	36
Obrázek 3 Organizační struktura společnosti [18]	37
Obrázek 4 Vysekávání dílců [18]	38
Obrázek 5 Šicí dílna [18].....	39
Obrázek 6 Napínací obuvnické kopyto [18].....	39
Obrázek 7 Schéma půdorysu bydovy [18].....	41
Obrázek 8 Značený únikový východ [18].....	42
Obrázek 9 Značená úniková cesta [18].....	42
Obrázek 10 Dvoutlačítkový bezpečnostní systém [18]	52

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Požadavky na zajištění BOZP [1].....	13
Tabulka 2 Přehled osob zajišťujících úkoly v prevenci rizik [14].....	24
Tabulka 3 Matice rizik [3]	32
Tabulka 4 Kategorizace prací – Schätzle shoes CZ, s.r.o.[19]	46
Tabulka 5 Minimální rozsah a termín sledování faktorů pracovních podmínek [19]	46
Tabulka 6 Check list k analýze BOZP společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. [18].....	53
Tabulka 7 Pravděpodobnost úrazu [18]	68
Tabulka 8 Míra závažnosti úrazu [18]	69
Tabulka 9 Hodnocení rizik při práci na strojích manipulační dílny [18].....	70
Tabulka 10 Hodnocení rizik práce na strojích šicí dílny [18].....	71
Tabulka 11 Hodnocení rizik práce na strojích spodkové montážní dílny [18].....	72

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Vývoj počtu zaměstnanců ve společnosti Schätzle shoes CZ, s.r.o. [18].....	40
Graf 2 Počet pracovních úrazů v jednotlivých letech [18]	51
Graf 3 Počty pracovních úrazů dle druhu poranění [18]	51
Graf 4 Vyhodnocení dotazu - Jste muž nebo žena? [18]	56
Graf 5 Vyhodnocení dotazu - Jak dlouho u společnosti pracujete? [18]	57
Graf 6 Vyhodnocení dotazu - Zajímá se skutečně Váš zaměstnavatel o bezpečnost a ochranu zdraví při práci? [18]	57
Graf 7 Vyhodnocení dotazu - Je Vaše pracoviště dostatečně bezpečnostně vybavené? [18]	58
Graf 8 Vyhodnocení dotazu - Jsou Vám zaměstnavatelem poskytovány všechny potřebné osobní ochranné pomůcky? [18]	58
Graf 9 Vyhodnocení dotazu - Využíváte vždy všechny potřebné osobní ochranné pomůcky? [18].....	59
Graf 10 Vyhodnocení dotazu - Jak často se účastníte školení o BOZP? [18]	59
Graf 11 Vyhodnocení dotazu - Někteří zaměstnanci se o BOZP příliš nestarají. [18].....	60
Graf 12 Vyhodnocení dotazu - Některé postupy v oblasti BOZP nejsou příliš praktické. [18]	60
Graf 13 Vyhodnocení dotazu - Nadřízení pracovníci zřídka kontrolují, zda lidé pracují bezpečně. [18]	61
Graf 14 Vyhodnocení dotazu - Některé práce zde je těžké provádět bezpečně. [18].....	61
Graf 15 Vyhodnocení dotazu - Nehody, ke kterým dojde, jsou vždy hlášeny. [18].....	62
Graf 16 Vyhodnocení dotazu - Moji spolupracovníci velmi silně vystupují proti lidem, kteří porušují pravidla BOZP. [18]	62
Graf 17 Vyhodnocení dotazu - Vyšetřování nehod se většinou využívá ke zjištění, či to byla vina. [18]	63
Graf 18 Vyhodnocení dotazu - Stal se Vám nebo Vašemu kolegovi v současném zaměstnání pracovní úraz? [18].....	63
Graf 19 Vyhodnocení dotazu - Byla provedena nějaká preventivní opatření proti dalším podobným úrazům? [18].....	64
Graf 20 Vyhodnocení dotazu - Máte na Vašem pracovišti dostatek prostoru? [18].....	64
Graf 21 Vyhodnocení dotazu - Máte nějaké vlastní návrhy pro zlepšení BOZP	65
Graf 22 Vyhodnocení dotazu - Udržujete pořádek na pracovišti? [18].....	65

Graf 23 Vyhodnocení dotazu - Je Vaše práce jednotvárná, málo různorodá? [18].....	66
Graf 24 Vyhodnocení dotazu - Obtěžuje Vás při práci přílišné horko nebo chlad? [18]	66
Graf 25 Vyhodnocení dotazu – Je Vaše pracoviště dostatečně osvětlené? [18].....	67
Graf 26 Vyhodnocení dotazu – Je na Vašem pracovišti příliš hlučno? [18]	67

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Technologický postup pro ART 317 651

Příloha PII: Osnova č. 1/2018 instruktáže bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Příloha PIII: Kniha úrazů - evidovaný úraz zaměstnance č. 2/13

PŘÍLOHA P I: TECHNOLOGICKÝ POSTUP PRO ART 317 651 VT 118 032

Art 317 651	Datum:	Obj.Cla:	VT 118 032	144	1,0000 Paar
Art 317 651 sekání vrchů				1 471	3,2708 min
Art 317 651 kontrola vrchů				1 125	0,8681 min
Art 317 651 popisování párů				1 100	0,6944 min
Art 317 651 sekání pudování				1 381	0,2083 min
Art 317 651 sekání podš schwein				1 22	0,6389 min
Art 317 651 sekání podš nártu				1 21	0,1458 min
Art 317 651 sekání podš patičky				1 12	0,0833 min
Art 317 651 sekání pruženek				1 73	0,5417 min
Art 317 651 sekání mezipodšivek				1 10	0,0694 min
Art 317 651 sekání opatků				1 21	0,1458 min
Art 317 651 sekání tužinek				1 10	0,0694 min
Art 317 651 sekání ztužení wigofil				1 12	0,0833 min
Art 317 651 ražení				1 33	0,4514 min
Art 317 651 vyložení plánu				1 31	0,2153 min
				1076	7,49

Prac.operace	Datum	Obj.Cis	V 118 032	144	1,0000	Peas
Art 317 651 šlupání poutek	1	22				0,1528 min
Art 317 651 síňk okrajů vrch dílů	1	110				0,7639 min
Art 317 651 kosení vrchů	1	996				2,3333 min
Art 317 651 kosení podšivek	1	46				0,6687 min
Art 317 651 kosení podš patičky	1	16				0,2639 min
Art 317 651 kosení opatků	1	66				0,4722 min
Art 317 651 kosení tužinek	1	41				0,2153 min
Art 317 651 zažehování mezipodšivek	1	67				0,4653 min
Art 317 651 zažehování tužinek	1	60				0,5556 min
Art 317 651 zažehování opatků	1	67				0,4653 min
Art 317 651 značení vrchů lic, rub	1	372				2,5833 min
Art 317 651 značení gumičky	1	84				0,5833 min
Art 317 651 síťhání gumičky	1	60				0,3472 min
Art 317 651 značení pruženek	1	86				0,6111 min
Art 317 651 zalisování pruženek	1	84				0,6528 min
Art 317 651 lepení pásky na rub pruženek	1	69				0,4028 min
Art 317 651 lepení pásky do paty	1	43				0,2966 min
Art 317 651 navlek poutek na ozdobu vč přehnut na značení	1	226				1,5694 min
Art 317 651 sešití mokasiny a obsázky na šev	1	324				2,2500 min
Art 317 651 lepení wigofilu	1	108				0,7500 min
Art 317 651 nat + lep poutek na nárt	1	182				0,9167 min
Art 317 651 šití poutek na nárt	1	208				2,1458 min
Art 317 651 protažení + zatavení nití	1	72				0,4861 min
Art 317 651 ozdobné šití mokasiny n 20/3	1	462				3,4167 min
Art 317 651 protažení + opal nití	1	62				0,6250 min
Art 317 651 nat + lep podš špičky	1	147				1,0208 min
Art 317 651 nat + lep pruženek	1	321				2,2292 min
Art 317 651 vklad gumčky + zajištění + šití tunelu + odstřih	1	524				3,6389 min
Art 317 651 zalisování konců	1	74				0,5417 min
Art 317 651 nat + lep podš jazyka na podš nártu	1	202				1,4028 min
Art 317 651 šití podš jazyka na podš nártu	1	178				1,2014 min
Art 317 651 nat + lep zad dílů na nárt	1	182				1,3333 min
Art 317 651 síťk + lep nártu + podš nártu	1	271				1,8819 min
Art 317 651 obšití vrchů s přezem	1	286				1,9792 min
Art 317 651 odstřih podšivek	1	170				1,1806 min
Art 317 651 sešití paty na šev	1	84				0,6528 min
Art 317 651 poklep	1	26				0,1806 min
Art 317 651 laponí pásky na šev	1	49				0,2886 min
Art 317 651 nat + lep paty na zad díly	1	237				1,6458 min
Art 317 651 šití paty na zad díly	1	184				1,2778 min
Art 317 651 protažení + zatavení nití	1	91				0,3542 min
Art 317 651 nat + zaklepávání paty	1	144				1,0000 min
Art 317 651 nat + lep podš patičky	1	102				1,3333 min
Art 317 651 obšití paty s přšitím podš patičky	1	214				1,4861 min
Art 317 651 odstřih podšivek	1	120				0,8333 min
Art 317 651 poklep	1	66				0,4167 min
Art 317 651 odstřih zoubků	1	32				0,2222 min
Art 317 651 zalisování mokasiny, paty	1	70				0,5417 min
Art 317 651 obšití špiče v napínací záložce	1	64				0,3750 min
Art 317 651 čištění značení	1	184				1,2778 min
Art 317 651 tvarování opatků	1	42				0,9861 min
Art 317 651 kontrola	1	108				0,7153 min

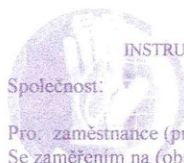
7776

54.00

Prac.operace	Datum Obj.Ci NF 71:VT 10: 144	0,9 Paaf
Art 317 651 příprava palet	1 0	0,0000 min
Art 317 651 skládání vlna VT	1 36	0,2188 min
Art 317 651 skládání krabic VT	1 20	0,2000 min
Art 317 651 příprava podešví	1 16	0,0938 min
Art 317 651 umytí podešví Verdünner 4	1 79	0,4938 min
Art 317 651 chlorování podešví + halogenování	1 79	0,4938 min
Art 317 651 chlorování podešví + halogenování 2	1 0	0,0000 min
Art 317 651 vkládání papru na vozík	1 0	0,0000 min
Art 317 651 příprava kopyt a svršků	1 48	0,3000 min
Art 317 651 připevnění nap stélky + skobličky	1 45	0,2813 min
Art 317 651 nazutí svršku na kopyto + skobličky	1 95	0,4125 min
Art 317 651 zapisování párů	1 0	0,0000 min
Art 317 651 předpaření + cvikání špice	1 206	1,2500 min
Art 317 651 ruční natření záložek + nap stélky	1 126	0,8438 min
Art 317 651 ruční formování stran	1 114	0,7125 min
Art 317 651 odstranění skobliček	1 45	0,2813 min
Art 317 651 formování paly	1 01	0,3188 min
Art 317 651 kopyta do tunelu	1 0	0,0000 min
Art 317 651 poklepávání záložky	1 28	0,2375 min
Art 317 651 drásání + ořouknutí	1 109	0,6813 min
Art 317 651 ruční předznačení podešví	1 212	1,3438 min
Art 317 651 frézování + odsátí prachu	1 138	0,8588 min
Art 317 651 čištění značení CO	1 25	0,5313 min
Art 317 651 1 gumování	1 222	1,4500 min
Art 317 651 2 gumování	1 155	1,2188 min
Art 317 651 natírání podešví + tunel	1 213	1,3625 min
Art 317 651 nakládání podešví + presování	1 251	1,4000 min
Art 317 651 strojní čištění znač + lep	1 61	0,5063 min

Art 317 651	vyzouvaní kopyt	1	27	0,4813	min
Art 317 651	presování teply studený	1	96	0,5625	min
Art 317 651	odvezení voziku	1	28	0,1563	min
Art 317 651	vkład stěky, papiru, odstřih pojistek	1	185	1,1250	min
Art 317 651	zapravování	1	119	1,9563	min
Art 317 651	fénování	1	80	0,5000	min
Art 317 651	odvezení voziku	1	28	0,1563	min
Art 317 651	lepení etikety piktogram	1	0	0,0000	min
Art 317 651	kontrola	1	96	0,4063	min
Art 317 651	přprava palet, papiru, kartonů	1	0	0,0000	min
Art 317 651	skládání dotazníku	1	0	0,0000	min
Art 317 651	balení + lep etikety a pásky	1	147	0,9188	min
Art 317 651	balení ozdoby	1	238	1,4875	min
Art 317 651	odvezení piné palety	1	0	0,0000	min
Art 317 651	odložení kopyt	1	0	0,0000	min
			9730	23,25	
			25,83		

PŘÍLOHA PII: OSNOVA Č. 1/2018 INSTRUKTÁŽE BEZPEČNOSTI A OCHRANĚ ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

OSNOVA č. 1/2018

INSTRUKTÁŽE BEZPEČNOSTI A OCHRANĚ ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Společnost: OCHÁTZLE SHOES CZ, s.r.o.

Pro: zaměstnance (pravidelně 1x 1 rok), vedoucí zaměstnance (pravidelně 1x 3 roky)
Se zaměřením na (obsah školení):

- 1) Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce v úplném znění: 16 – 17, 37, 38, 78 – 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 224 – 236, 275, 281 – 285, 286, 287 + předpisy související v platném znění, Kategorizace prací – ZP §103 odst. 1, písm. b), Zakázané práce těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým – vyhláška č. 180/2015 Sb., ZP § 237 – 242, 243 – 247, zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví v platném znění, zákon č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách v platném znění, vyhl. č. 79/2013 Sb. ve platném znění vyhl. č. 436/2017 Sb.
- 2) Pracovní úrazy zákoník práce § 105 a NV č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasilání záznamu o úrazu, ve znění NV č. 170/2014 Sb.
- 3) Používání OOPP dle normativu § 104 zákoníku práce a NV č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a mycích, čistících a desinfekčních prostředků, seznámení s návody na používání.
- 4) Opatření při mimořádných událostech (první pomoc při úrazech), vybavení lékárníčky.
- 5) Vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, § 3 v návaznosti na Bezpečnostní předpisy o zacházení s elektrickým zařízením pracovníky seznámenými, osobami bez elektrotechnické kvalifikace. Seznámení s návody na používání el. spotřebičů – var. konvice, vařič, mikrovln. trouba, lednička.
- 6) Bezpečná práce na pracovních cestách, NV č. 168/2002 Sb., dodržování zákona č. 361/2000 Sb., o pravidlech na pozemních komunikacích, základní povinnosti účastníka silničního provozu, zákon č. 411/2005 Sb., v platném znění, vyhláška č. 341/2002 Sb. v platném znění novely 216/2010 Sb.
- 7) Zákon č. 251/2005 Sb. o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 309/2006 Sb. zákon o bezpečnosti práce v platném znění.
- 8) Vybraná platná ustanovení vyhlášky ČÚBP č. 48/1982 Sb. ve vztahu k činnostem zaměstnanců, NV č. 378/2001 Sb., NV č. 101/2005 Sb. Ruční manipulace s břemeny – ZP § 102, ČSN 26 9030.
- 9) Prevence rizik – ZP § 102 – hodnocení, prevence a seznámení s riziky dle jednotlivých pracovišť.
- 10) Zaměstnanci seznámení s návodem, pokynem nebo předpisem BOZP na obsluhu strojů, zařízení, nářadí a nástrojů dle pracovního zařazení a pracovní činnosti v souladu s výpisem obchodního rejstříku, popř. Živnostenského listu.

VÝBORA OZUČI

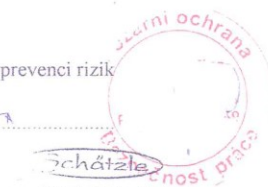
V OTROKOVICÍCH dne 15.2.2018

Zpracovala a školení provedla:

Ing. _____, OZO v prevenci rizik
čís. _____ 5

Za společnost:
Př. č. 1.2/2018

Ing. _____ - PROKLUBISTA

OCHÁTZLE SHOES CZ, s.r.o.
V. T. Bati 1721
5 02 Otrokovice
IČ: CZ25586041

PIII: KNIHA ÚRAZŮ - EVIDOVANÝ ÚRAZ ZAMĚŠTNANCE Č. 2/13

KNIHA ÚRAZŮ – EVIDOVANÝ ÚRAZ ZAMĚŠTNANCE č. ²/~~13~~ 13

Jméno a příjmení úrazem postiženého zaměstnance:		Datum narození:	Adresa bydliště:
		23.1.1982	NOVÁ DUŽICA 018 51 SR
Druh práce:		Délka trvání základního pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele:	
VISEKÁVAŠ		roků <u>2</u> měsíců <u>5</u>	
Datum úrazu:	Počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu:	Činnost, při níž k úrazu došlo:	
8.7.2013	2,5	NÁVRAT Z TOALETY	
Hodina úrazu:			
8:00			
Místo, kde k úrazu došlo:		Bylo místo úrazu pravidelným pracovištěm zaměstnance?	
VISEKÁVAŠ DÍLNA - HOŘKY, VISEKÁVAŠ		☐ ano - ☒ ne	
Druh zranění:	Ošetřen u lékaře:	Celkový počet zraněných osob:	
VALNOMÝ SKOTNIK	☒ ano - ☐ ne	1	
Zraněná část těla:			
PDK			
Druh úrazu:		Záznam o úrazu sepsán dne:	
☐ Smrtelný ☒ S pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny ☐ S hospitalizací přesahující 5 dnů ☐ S pracovní neschopností kratší než 3 kalendářní dny ☐ Bez pracovní neschopnosti		8.7.2013	
Popis úrazového děje:			
PŮI NÁVRATU Z TOALETY KE STOLU ŠPATNĚ STOKA NA PRÁVOU NOHU. PŮI DĚLÍ Z VYKLENUL KOSTI - KOTNÍK NA ŠKROKY			
Proč k úrazu došlo? (příčiny):		Co bylo zdrojem úrazu?	
NEBŮA SE BUĹE SPECIFIKOVAŤ		NELZĚ SPECIFIKOVAŤ	
Byla u úrazem postiženého zaměstnance zjištěna přítomnost alkoholu (jiných návykových látek)? ☐ ano - ☒ ne			
Jaké předpisy byly v souvislosti s poraněním porušeny a kým?			
SPOLEČNOST NEPORUŠILA VŠEOBECNÝ POKYN BOZP. PRACOVISTIŤ BYLO V POUDĚKĚ.			
ZAMĚŠTNANĚL NEPORUŠIL VŠEOBECNÝ PŮEDPIS BOZP.			
Úrazem postižený zaměstnanec:	8.7.2013 datum, jméno, podpis:		
Svědci úrazu:	8.7.2013 datum, jméno, podpis:		
	8.7.2013 datum, jméno, podpis:		
	8.7.2013 datum, jméno, podpis:		
	8.7.2013 datum, jméno, podpis:		
Zástupce odborové organizace (zástupce zaměstnanců pro BOZP):	datum, jméno, podpis:		
Jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal:	8.7.2013 datum, jméno, pracovní zařazení, podpis:		
Poznámka:	GZO PRÁVNÍK		